

Attica Economic Review

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

*«Συνέχιση ανάκαμψης, με αβεβαιότητες για την πανδημία
και τον πληθωρισμό»*

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος
2. Ειδικό θέμα: Η επαγγελματική ασφάλιση στην Ελλάδα: προκλήσεις και προοπτικές
3. Διεθνές περιβάλλον
4. Οικονομικό κλίμα
5. Βραχυχρόνιοι δείκτες
6. Δημοσιονομικά
7. Τραπεζικά
8. Ενέργεια, υποδομές, περιβάλλον

- Οι **πληθωριστικές πιέσεις** και οι **εξάρσεις της πανδημίας** παραμένουν **δύο βασικές εστίες αβεβαιότητας** σε διεθνές επίπεδο σε σχέση με τις προοπτικές ανάκαμψης της παγκόσμιας οικονομίας. Στο πεδίο των ανερχόμενων τιμών, οι κεντρικές τράπεζες προβαίνουν σταδιακά σε αντιστροφή της διασταλτικής νομισματικής πολιτικής, καλλιεργώντας προσδοκίες για περιορισμό του τρέχοντος επιπέδου ρευστότητας. Στο πεδίο της **πανδημίας**, παρά την έξαρση των κρουσμάτων λόγω των μεταλλάξεων, η πίεση στα συστήματα υγείας είναι προς το παρόν χαμηλότερη σε σύγκριση με προηγούμενες εξάρσεις, με αποτέλεσμα τα μέτρα αντιμετώπισής της να έχουν έως τώρα μικρότερη ένταση και έκταση σε σχέση με τα δύο περασμένα έτη.
- Το **οικονομικό κλίμα** στην Ευρώπη επιδεινώθηκε περαιτέρω στην αρχή του 2022, ειδικά η καταναλωτική εμπιστοσύνη. Αντίστοιχα, **πρόδρομοι δείκτες** της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας, όπως ο CLI, υποχώρησαν στο τέλος του 2021 μετά από πολύμηνη ανοδική τάση. Αντίθετα, η τάση στον **όγκο διεθνούς εμπορίου** ήταν ισχυρά ανοδική τον Νοέμβριο, για δεύτερο συνεχόμενο μήνα.
- Οι **διεθνείς τιμές ενεργειακών αγαθών** παραμένουν υψηλές, με τη μέση μηνιαία **τιμή του πετρελαίου** να σημειώνει υψηλό επταετίας τον Ιανουάριο του 2022, επιβαρύνοντας σημαντικά το μεταφορικό κόστος, τις αλυσίδες παραγωγής και τον πληθωρισμό. Οι **τιμές εμπορευμάτων** επίσης αυξήθηκαν προς το τέλος του 2021, σε αντίθεση με την τιμή του χρυσού. Το **ευρώ** κατέγραψε σταθεροποίηση ενώ το δολάριο ενισχύθηκε έναντι των νομισμάτων.
- Μεταξύ των **προκλήσεων**, πέρα από τον πληθωρισμό και την υγειονομική κρίση, περιλαμβάνονται τα υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα και το δημόσιο χρέος πολλών ανεπτυγμένων οικονομιών. Το **κόστος κεφαλαίου** παραμένει χαμηλό για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά στην Ευρωζώνη, ωστόσο άνοδο σημειώνουν οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων σε Ευρώπη και ΗΠΑ στις αρχές του 2022. Οι **διεθνείς κεφαλαιαγορές** σε ΗΠΑ και Ευρώπη συνέχισαν να κινούνται θετικά.

- Συνεχίζεται και στην Ελλάδα η έξαρση της **πανδημίας** στην αρχή του 2022, χωρίς ωστόσο ισχυρές επιπτώσεις σε όλους τους βασικούς επιδημιολογικούς δείκτες. Ακολούθως, τα μέτρα προστασίας αφορούν σε πολύ λιγότερες δραστηριότητες και έχουν μικρότερη ένταση σε σύγκριση με προηγούμενους κύκλους παρεμβάσεων. Οι ηπιότεροι, στοχευμένοι περιορισμοί δεν επιδείνωσαν το δείκτη Οικονομικού Κλίματος και άσκησαν διαφορετικές επιμέρους επιδράσεις στις προσδοκίες τομέων της οικονομίας και νοικοκυριών. Κυρίως από τη νέα ισχυρή ενίσχυση προσδοκιών στη Βιομηχανία και την ήπια βελτίωση της Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης, το Οικονομικό Κλίμα διαμορφώθηκε σε ιστορικό υψηλό 21 ετών. Συνολικά, η οικονομία φαίνεται να προεξοφλεί μια σταδιακή έξοδο από την κρίση, έστω με κλυδωνισμούς.
- Βάσει των **βραχυχρόνιων δεικτών δραστηριότητας**, διατηρούνται στο τέταρτο τρίμηνο οι ισχυρές ανοδικές τάσεις, σε σημαντικά τμήματα της ελληνικής οικονομίας (λιανικό εμπόριο, κατασκευές, τουρισμός), με ένταση παρόμοια εκείνης στο γ' τρίμηνο. Η άνοδος αποτυπώνεται στην αγορά εργασίας, με συνεχή έντονη υποχώρηση του ποσοστού ανεργίας.
- Ωστόσο, εντάθηκαν εκ νέου οι **πληθωριστικές πιέσεις**. Εφόσον αυτή η τάση δεν ανακοπεί ή αντιστραφεί στους επόμενους μήνες, μπορεί να είναι εξίσου ή και περισσότερο κρίσιμη, από τις διακυμάνσεις της υγειονομικής κρίσης, για την οικονομία συνολικά.
- Περαιτέρω βελτίωση στα **δημόσια οικονομικά** τον Νοέμβριο, από περιστολή δαπανών, λόγω λιγότερων μεταβιβάσεων για την πανδημία. Αλλά και αύξηση εσόδων, από σταθερά μεγαλύτερες εισπράξεις έμμεσων φόρων και ασφαλιστικών εισφορών.
- Στο **τραπεζικό σύστημα** καταγράφηκε τον Νοέμβριο σημαντική περαιτέρω μείωση των ΜΕΔ, ανάκαμψη των ιδιωτικών καταθέσεων και μείωση του κόστους νέου ιδιωτικού δανεισμού, ειδικά προς τις επιχειρήσεις.
- Το **ειδικό θέμα του δελτίου** παρουσιάζει τις προκλήσεις για ανάπτυξη της επαγγελματικής ασφάλισης, τις προοπτικές συμβολής του θεσμού στην οικονομία, καθώς και προτάσεις πολιτικής για τη σύγκλιση με διεθνείς πρακτικές.

2. Ειδικό θέμα

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

Επαγγελματική ασφάλιση στην Ελλάδα: προκλήσεις και προοπτικές

Γιατί είναι κρίσιμη η ενδυνάμωση της επαγγελματικής ασφάλισης*

Διάχυση του ασφαλιστικού κινδύνου μεταξύ των πυλώνων του συστήματος

Βελτίωση της επάρκειας των συνταξιοδοτικών παροχών

Καλλιέργεια αποταμιευτικής κουλτούρας των νοικοκυριών

Ενίσχυση της παραγωγικότητας

Αύξηση των επενδύσεων

Βελτίωση του βιοτικού επιπέδου

*Το ειδικό θέμα βασίζεται σε πρόσφατη μελέτη του IOBE (2022), με τίτλο «Επαγγελματική ασφάλιση στην Ελλάδα: προκλήσεις και προοπτικές»

Είναι κομβικό να τονωθεί η εθελοντική, συμπληρωματική, συνταξιοδοτική αποταμίευση

Τα Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΤΕΑ) ως οχήματα προαιρετικής, συμπληρωματικής ασφάλισης...

Τρεις βασικές αρχές

- ✓ Μη κερδοσκοπικό πλαίσιο λειτουργίας
- ✓ Πλήρης διαχωρισμός των συσσωρευμένων περιουσιακών στοιχείων από τις χρηματοδοτούσες οντότητες
- ✓ Ίδρυση και διακυβέρνηση από τους κοινωνικούς εταίρους μέσα από επαγγελματική διαχείριση

Βασικές λειτουργίες

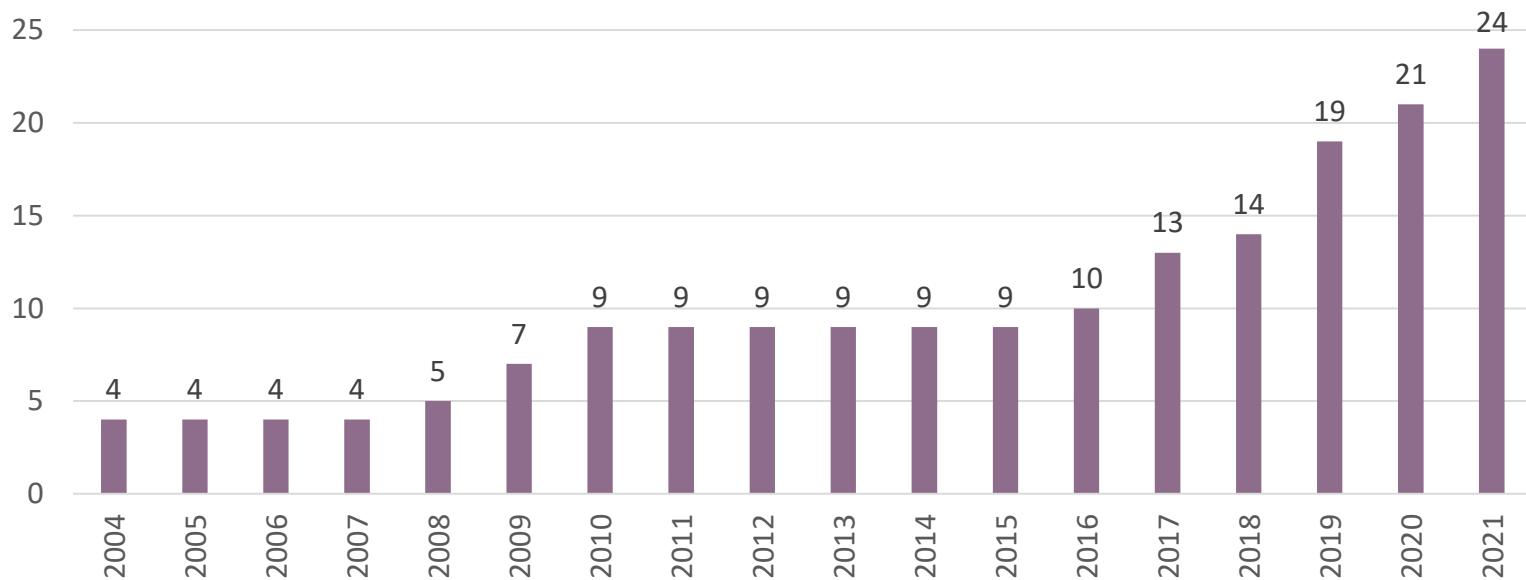
- ✓ Αναλογισμός
- ✓ Διαχείριση κινδύνων
- ✓ Εσωτερικός Έλεγχος
- ✓ Κανονιστική συμμόρφωση
- ✓ Ανεξάρτητος θεματοφύλακας
- ✓ Δυνατότητα ασφάλισης και λοιπών κινδύνων, πέρα από γήρας, όπως υγεία

Σχέση εισφορών-παροχών

- ✓ Κεφαλαιοποιητικό σύστημα
- ✓ Ατομικός «κουμπαράς»

... δύνανται να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των πολιτών προς την συνταξιοδοτική αποταμίευση

Παρατηρείται σημαντική αύξηση του αριθμού των ΤΕΑ στην Ελλάδα μετά το 2016

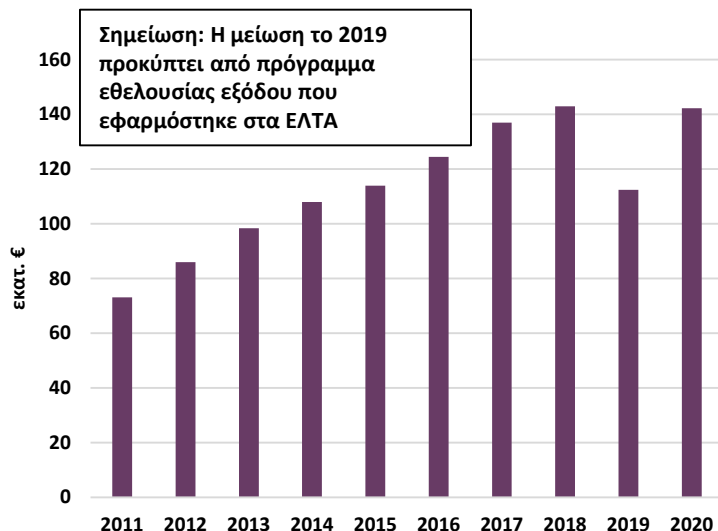
Πηγές: ΕΛΕΤΕΑ, ΙΟΒΕ (2022) Σημείωση: Στα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται τα 4 ταμεία υποχρεωτικής επαγγελματικής ασφάλισης.

Συνολικά την περίοδο 2004-2021 ο αριθμός των ΤΕΑ υπερ-εξαπλασιάστηκε.

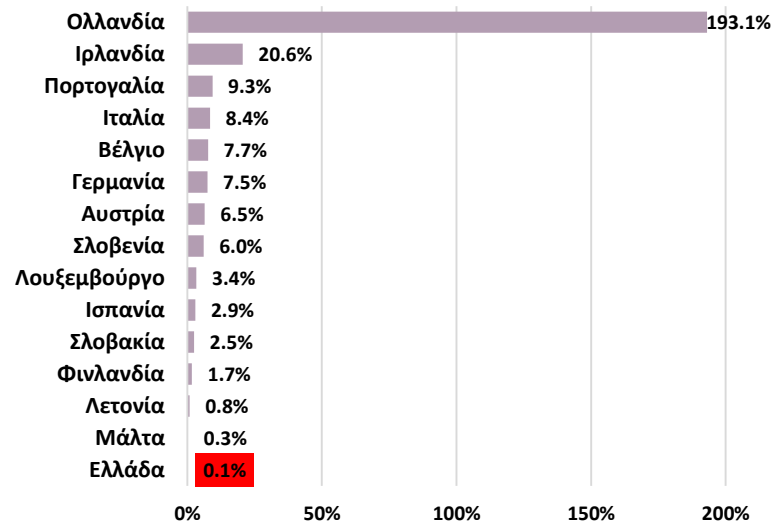

Παρά τον υπερδιπλασιασμό του ενεργητικού των ΤΕΑ προαιρετικής ασφάλισης στην Ελλάδα μέσα σε μια δεκαετία...

Συνολικό Ενεργητικό των ΤΕΑ προαιρετικής ασφάλισης στην Ελλάδα

Ενεργητικό των ΤΕΑ προς ΑΕΠ, ανά χώρα στην Ευρωζώνη, 2019

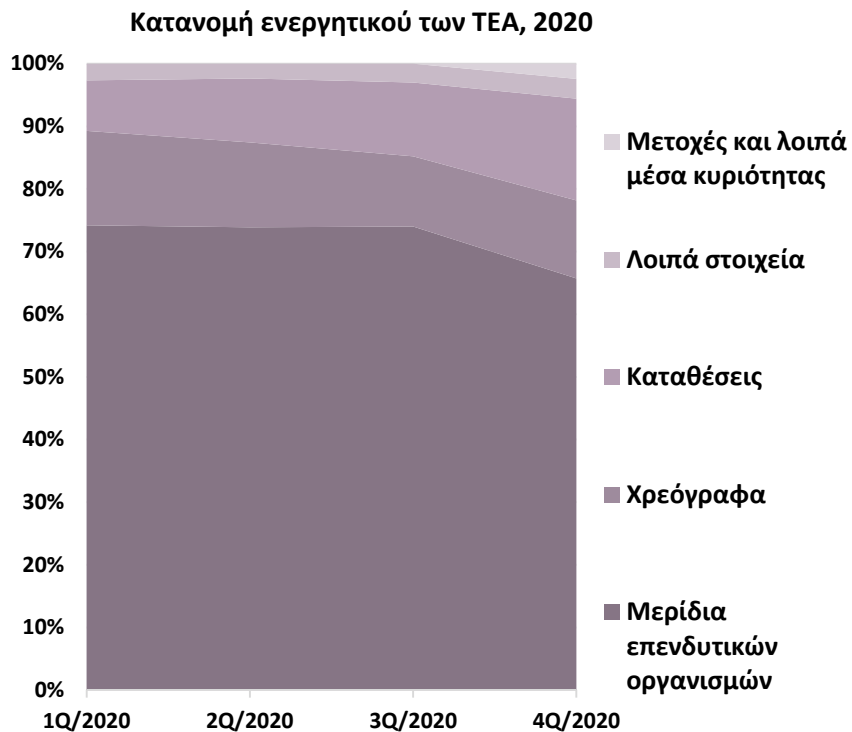

Πηγές: ΕΛΕΤΕΑ, ΕΙΟΡΑ, ΙΟΒΕ (2022) Σημείωση: Στα στοιχεία για την Ελλάδα δεν περιλαμβάνονται τα 4 ταμεία υποχρεωτικής επαγγελματικής ασφάλισης.

...παραμένει μεγάλη υστέρηση σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη.

Η Ελλάδα παρουσιάζει το χαμηλότερο μέγεθος ΤΕΑ σε όρους ενεργητικού προς ΑΕΠ (0,1%) στην Ευρωζώνη το 2019, το οποίο αυξάνεται σε 1,0% εάν περιληφθούν τα 4 ταμεία υποχρεωτικής επαγγελματικής ασφάλισης.

Το μεγαλύτερο μέρος του ενεργητικού των ΤΕΑ είναι τοποθετημένο σε μερίδια επενδυτικών οργανισμών

Πηγές: ΤτΕ, IOBE (2022)

- Τα μερίδια επενδυτικών οργανισμών, των οποίων οι αποδόσεις δεν φορολογούνται, αποτελούν το 71,9% του ενεργητικού και αφορούν κυρίως επενδύσεις σε χώρες της Ευρωζώνης
- Τα χρεόγραφα αποτελούν το 13,1% του ενεργητικού, με σχετική ισορροπία στην κατανομή τους μεταξύ χωρών της Ευρωζώνης και Ελλάδας
- Οι καταθέσεις αποτελούν το 11,6% του ενεργητικού και οι μετοχές και λοιπά μέσα κυριότητας το 0,6%
- Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού (εμπορικές απαιτήσεις, λοιποί χρεώστες) αποτελούν το 2,8% του ενεργητικού
- Οι εγχώριες τοποθετήσεις αφορούν περί το 25% του συνολικού ενεργητικού

Ιστορικά ισχυρός και γενναιόδωρος προ-κρίσης πρώτος πυλώνας

- Υψηλά ποσοστά αναπλήρωσης (σε σύγκριση με άλλες χώρες, προ κρίσης)
- Έντονα αναδιανεμητικός χαρακτήρας
- Κάλυψη ελλειμμάτων από τον κρατικό προϋπολογισμό
- Οργανωτικός και λειτουργικός κατακερματισμός: κάλυψη ασφαλιστικών προσδοκιών ανά κλάδο μέσω της δημόσιας ασφάλισης

Ιδεολογικές αγκυλώσεις

- Χαμηλή εμπιστοσύνη σε συμπληρωματικούς θεσμούς ασφάλισης (πολύ χαμηλά επίπεδα δαπανών για ιδιωτική ασφάλιση, προτίμηση σε διευθετήσεις που παρέχονται από το Κράτος)
- Φόβος ότι η εδραίωση των TEA θα οδηγήσει στην ιδιωτικοποίηση της κοινωνικής ασφάλισης

- **Δομή ελληνικής οικονομίας:** μικρό μέγεθος επιχειρήσεων και υψηλά ποσοστά μη εξαρτημένης εργασίας
- Χαμηλά επίπεδα **ιδιωτικής αποταμίευσης**
- Υψηλά ποσοστά **ιδιοκατοίκησης** ("τέταρτος πυλώνας")
- Χαμηλή **εμπιστοσύνη** στον χρηματοπιστωτικό τομέα: επιδείνωση εν μέσω κρίσης (capital controls και κίνδυνος bail-in)
- Υψηλό **φορολογικό βάρος** (φορολογία και ασφαλιστικές εισφορές) ως ισχυρό αντικίνητρο έναντι του ενδεχόμενου περαιτέρω κρατήσεων
- Κατακόρυφη **μείωση διαθέσιμου εισοδήματος** λόγω κρίσης και αυξημένο κόστος διαβίωσης
- **Ασταθές φορολογικό πλαίσιο**

- ✓ Διασφάλιση της **επάρκειας των συνταξιοδοτικών παροχών**.
- ✓ **Συμπληρωματικότητα μεταξύ των πυλώνων** με στόχο την διαφοροποίηση του ασφαλιστικού κινδύνου.
- ✓ **Λειτουργική ανεξαρτησία** κάθε πυλώνα σε ένα σταθερό θεσμικό πλαίσιο.
- ✓ **Αποτελεσματική εποπτεία** με στόχο την απλοποίηση και επιτάχυνση των ελεγκτικών διαδικασιών αλλά και την ελαχιστοποίηση του κινδύνου κακοδιαχείρισης.
- ✓ **Επαρκή και δίκαια κίνητρα** για την περαιτέρω ανάπτυξη της επαγγελματικής ασφάλισης εντός ενός πλαισίου διαφανών κανόνων.

Άξονας 1: Αδειοδότηση και εποπτεία

- Στροφή προς ενιαίο εποπτικό φορέα
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας αδειοδότησης και έγκρισης καταστατικών

Άξονας 2: Οργάνωση και λειτουργία

- Περισσότερο ευέλικτο οργανωτικό καθεστώς
- Κατάργηση νομικών φραγμών με στόχο πιο «ανοιχτά» ΤΕΑ, πολύ-εργοδοτικά ΤΕΑ
- Διευκόλυνση φορητότητας μεταξύ ΤΕΑ εγχωρίως και πανευρωπαϊκά

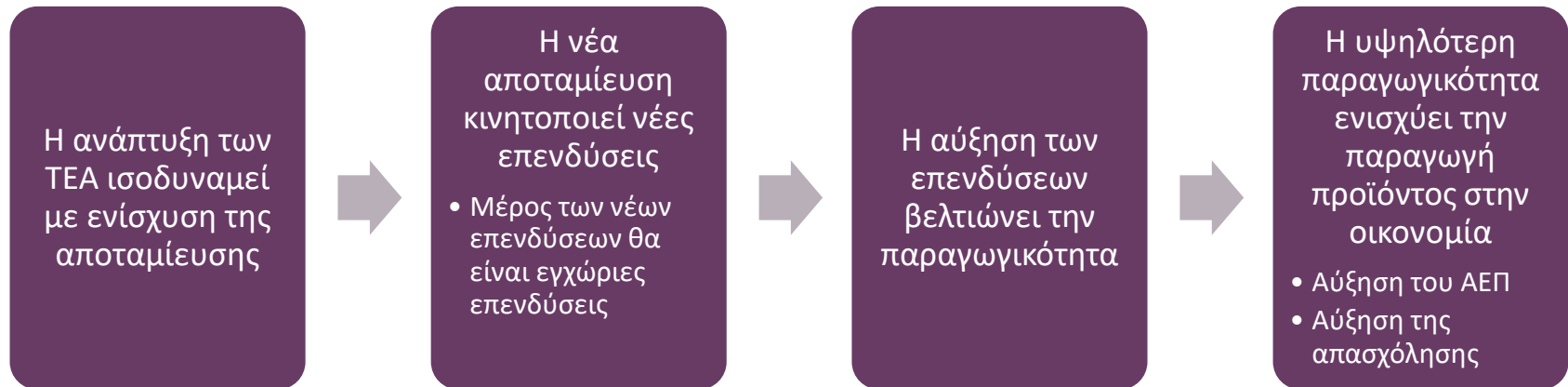
Άξονας 3: Κίνητρα και παροχές

- Διατήρηση φορολογικών κινήτρων στις παροχές
- Κίνητρα με κλιμακωτά χαρακτηριστικά, καθολικό πλαίσιο οριοθέτησης
- Νέα οικονομικά κίνητρα για τους εργοδότες για τη δημιουργία ΤΕΑ και ενίσχυση της διακυβέρνησής τους

Άξονας 4: Ευρύτερες παρεμβάσεις

- Συμπληρωματικότητα μεταξύ πυλώνων
- Ενίσχυση της εγχώριας κεφαλαιαγοράς

Η ανάπτυξη της επαγγελματικής ασφάλισης θα ωφελήσει την ελληνική οικονομία...

...τόσο σε επίπεδο μακροοικονομικών προοπτικών διατηρήσιμης ανάπτυξης, όσο και σε επίπεδο μικροοικονομικών κινήτρων για ενίσχυση της κουλτούρας συνταξιοδοτικής αποταμίευσης των νοικοκυριών με δυνατότητα συμμετοχής τους στο «μέρισμα» της ανάκαμψης

Σύνοψη – Ειδικό θέμα

- Η επαγγελματική ασφάλιση έχει **μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης** στην χώρα μας, καθώς σήμερα είναι πολύ λιγότερο διαδεδομένη στην Ελλάδα από ό,τι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.
- Αναδεικνύονται εμπόδια στην υγιή ανάπτυξη της επαγγελματικής ασφάλισης και **προτείνονται μέτρα** άμβλυνσής τους.
  - Στροφή προς ενιαίο εποπτικό φορέα
  - Περισσότερο ευέλικτο οργανωτικό καθεστώς και δυνατότητες για πολύ-εργοδοτικά TEA
  - Οικονομικά κίνητρα σε ασφαλισμένους και εργοδότες που θα επιτρέπουν την υγιή και βιώσιμη ανάπτυξη του θεσμού σε ένα σταθερό και διαφανές φορολογικό πλαίσιο
- Η επαγγελματική ασφάλιση μπορεί να παίξει **ρόλο αναπτυξιακού μοχλού** στην ελληνική οικονομία.
- Η επέκταση της κάλυψης του δεύτερου ασφαλιστικού πυλώνα στην Ελλάδα θα οδηγήσει στην **συσσώρευση σημαντικών κεφαλαιακών αποθεμάτων, με θετικές μακροχρόνιες επιδράσεις στο ΑΕΠ, τις επενδύσεις και την παραγωγικότητα**.
  - Δευτερογενή μακροοικονομικά οφέλη αναμένονται ως προς την ενδυνάμωση της εγχώριας αποταμίευσης και κεφαλαιαγοράς.
  - Θετική επίδραση σε μικροοικονομικό επίπεδο, στα κίνητρα των νοικοκυριών να συμμετέχουν στην επίσημη αγορά εργασίας, στην τόνωση της εμπιστοσύνης των εργαζομένων έναντι του ασφαλιστικού συστήματος, καθώς και στην προαγωγή του επιπέδου των χρηματοοικονομικών γνώσεων (financial literacy) των ελληνικών νοικοκυριών.

3. Διεθνές περιβάλλον

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

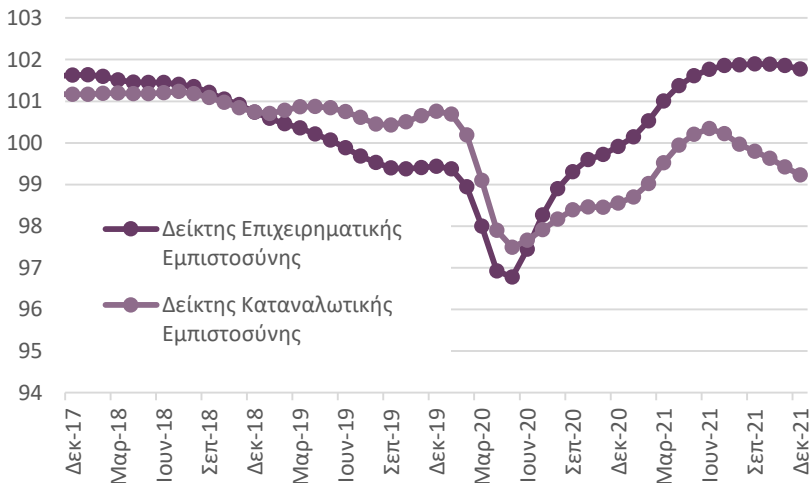
«Συνέχιση ανάκαμψης, με αβεβαιότητες για την πανδημία και τον πληθωρισμό»

Επιδείνωση καταναλωτικής και επιχειρηματικής εμπιστοσύνης παγκοσμίως, υποχώρηση στο οικονομικό κλίμα στην Ευρώπη

Υποχώρηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης για έκτο συνεχόμενο μήνα τον Δεκέμβριο, ενώ η επιχειρηματική εμπιστοσύνη υποχωρεί οριακά από τα ιστορικά υψηλά επίπεδα, παγκοσμίως

Δείκτες Οικονομικού κλίματος χωρών ΟΟΣΑ

(στοιχεία εποχικά διορθωμένα, μακροχρόνιος μέσος 2008-2020 = 100)

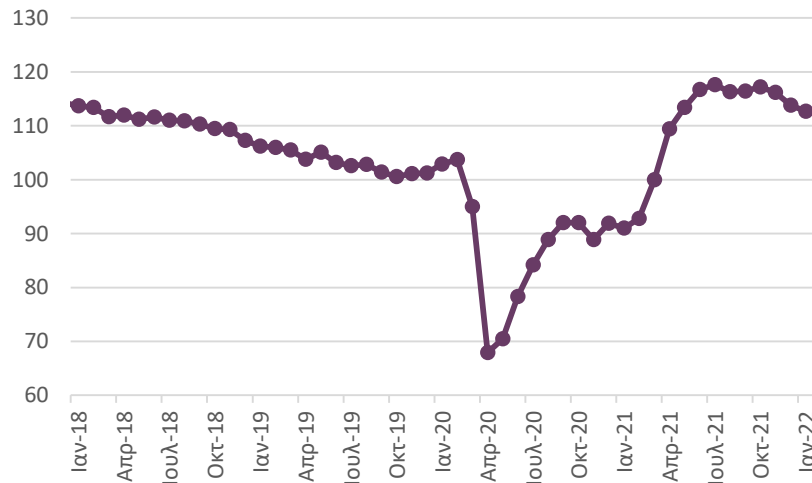

Πηγή: ΟΟΣΑ, έως 12/2021

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ευρωζώνη κινείται εκ νέου πτωτικά τον Ιανουάριο, στις 112,7 μονάδες (-1%)

Δείκτες Οικονομικού κλίματος της Ευρωζώνης

(στοιχεία εποχικά διορθωμένα, μακροχρόνιος μέσος 2000-2019 = 100)

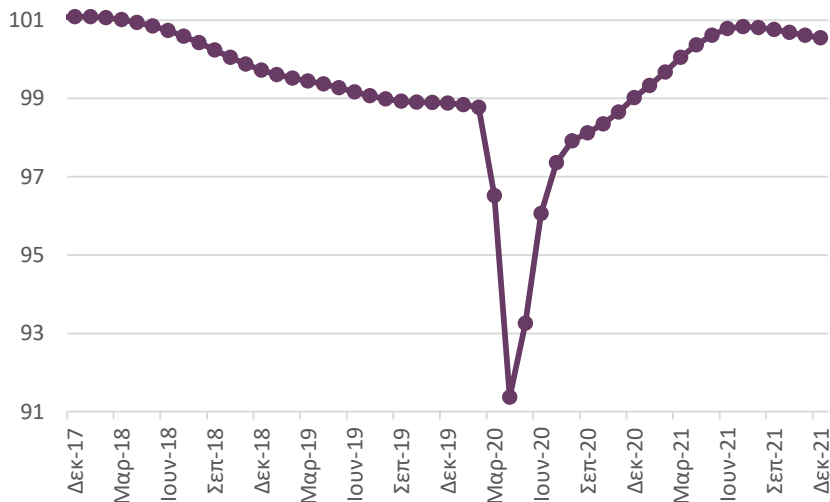

Πηγή: DG ECFIN, έως 1/2022

Η οικονομική δραστηριότητα παραμένει σε υψηλά επίπεδα παγκοσμίως με ενίσχυση του διεθνούς εμπορίου

Οριακή υποχώρηση παρουσίασε ο CLI τον Δεκέμβριο (-0,1%) για πέμπτο συνεχόμενο μήνα

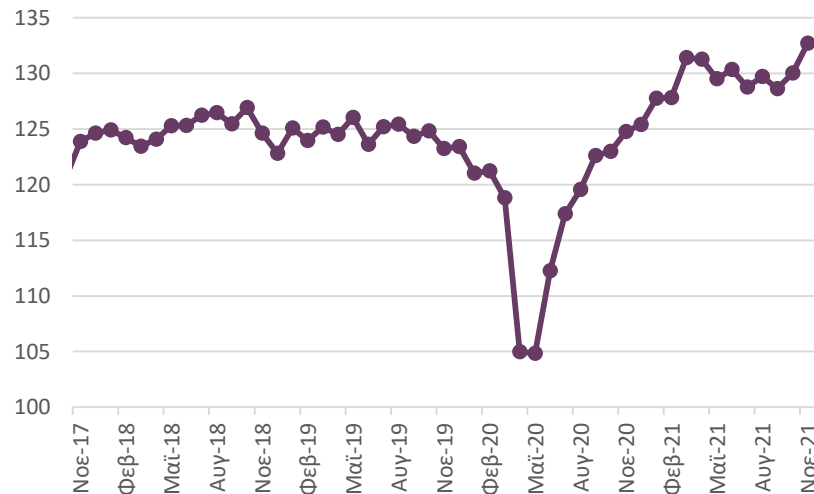
Σύνθετος πρόδρομος δείκτης ΟΟΣΑ (CLI)
(Μακροχρόνιος μέσος όρος = 100)

Πηγή: ΟΟΣΑ, έως 12/2021

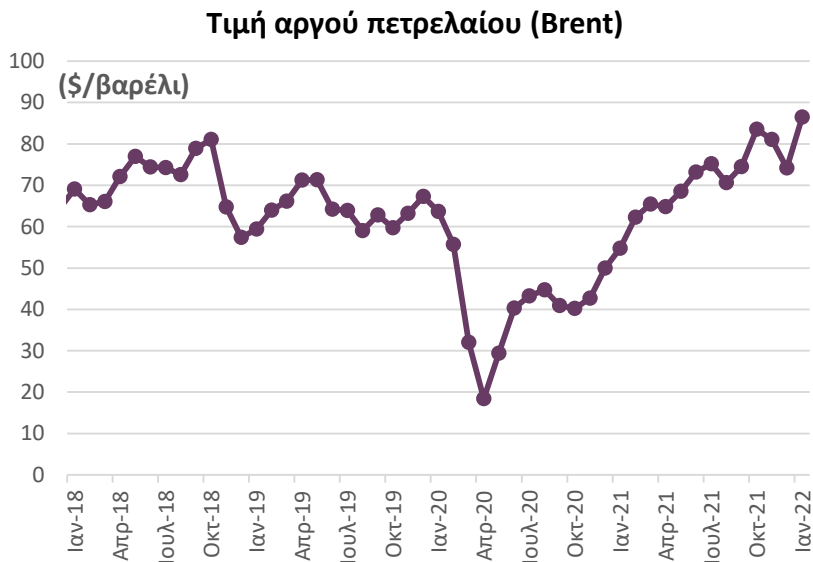
Έντονα ανοδικά κινήθηκε ο όγκος διεθνούς εμπορίου το Νοέμβριο (+2%) σε νέα ιστορικά υψηλά επίπεδα

Παγκόσμιος Δείκτης Όγκου Εμπορίου (CPB)
(εποχικά διορθωμένα στοιχεία, 2010=100)

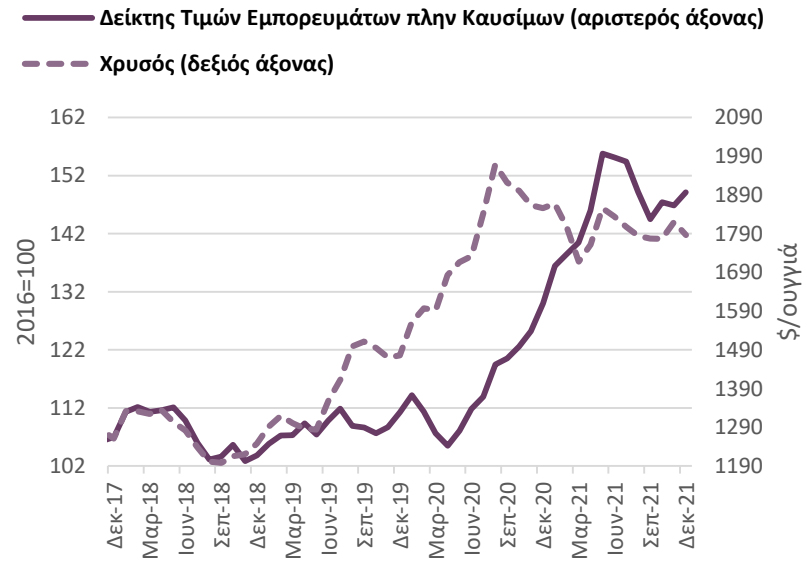
Πηγή: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, έως 11/2021

Άνοδος στην τιμή του πετρελαίου τον Ιανουάριο κατά 16,6% στα \$86,5/βαρέλι, στο υψηλότερο σημείο από το 2014

Πηγή: U.S. Energy Information Administration, έως 1/2022

Άνοδος στο δείκτη τιμών λοιπών εμπορευμάτων τον Δεκέμβριο (1,5%), πτώση της τιμής του χρυσού (-1,8%), στα 1,787 \$/ουγγιά

Πηγή: ΔΝΤ, Commodity data portal, έως 12/2021

Σταθεροποιητικά κινείται η ισοτιμία του ευρώ έναντι του δολαρίου τον Ιανουάριο(+0,1%), στα 1,13 \$/€

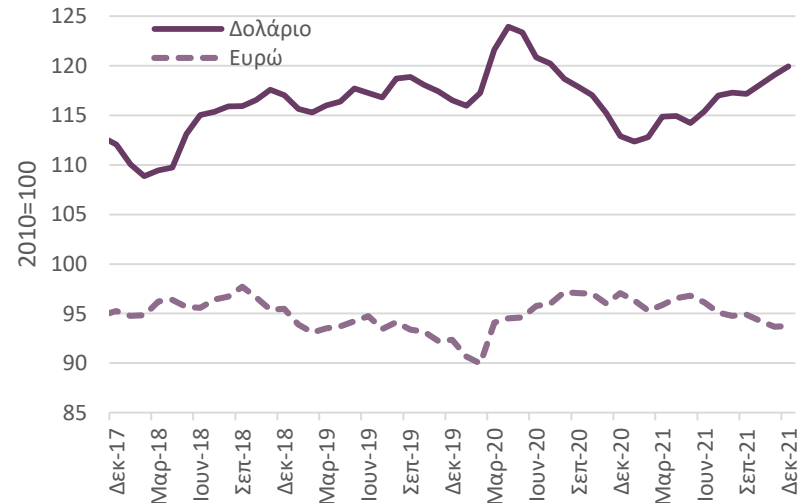
Ισοτιμία ευρώ/δολαρίου

Πηγή: ΕΚΤ, έως 1/2022

Ισχυροποίηση δολαρίου και σταθεροποίηση του ευρώ σε σχέση με τους κύριους εμπορικούς εταίρους τον Δεκέμβριο

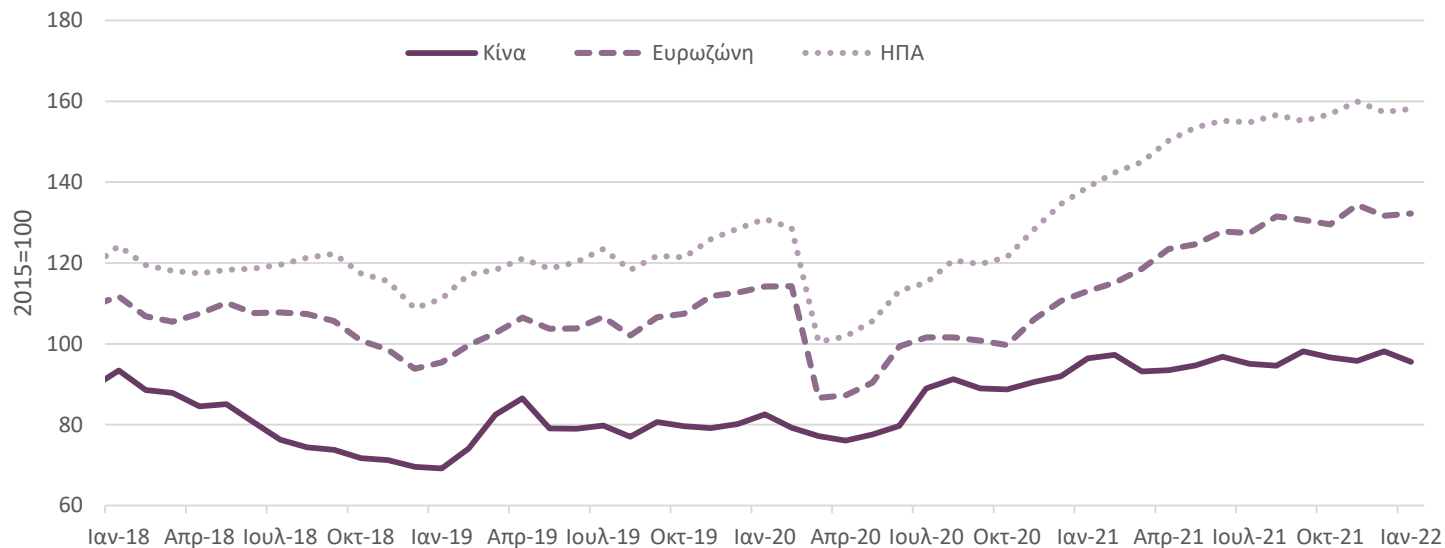
Δείκτης πραγματικής σταθμισμένης ισοτιμίας

Πηγή: Bank for International Settlements, έως 12/2021

Άνοδος σε ΗΠΑ (0,5%) και Ευρωζώνη (0,4%), πτώση στην Κίνα (-2,7%)

Χρηματιστηριακοί Δείκτες Μετοχών

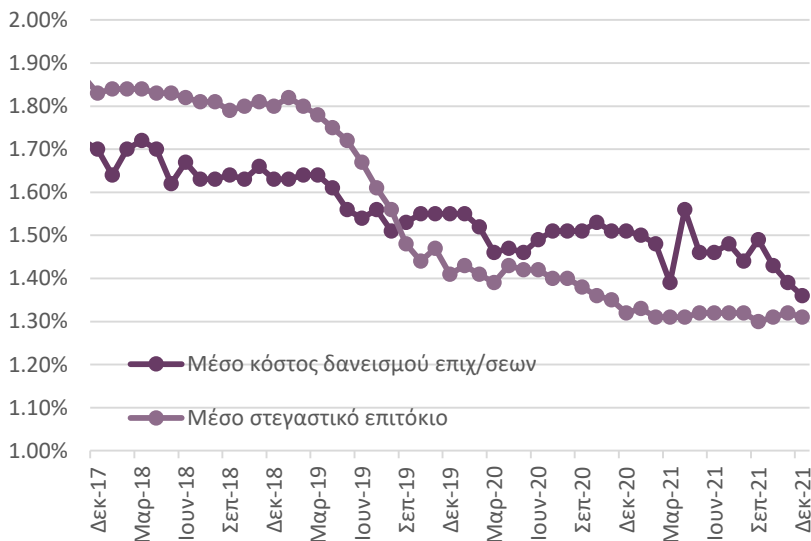
Πηγή: ΟΟΣΑ, μηνιαίος μέσος όρος τιμών κλεισίματος γενικών δεικτών, έως 1/2022

Χαμηλά παραμένει το κόστος χρηματοδότησης στην Ευρωζώνη.
Αύξηση αποδόσεων των κρατικών ομολόγων.

Το κόστος δανεισμού στην Ευρωζώνη υποχώρησε για επιχειρήσεις και στεγαστικά δάνεια τον Δεκέμβριο

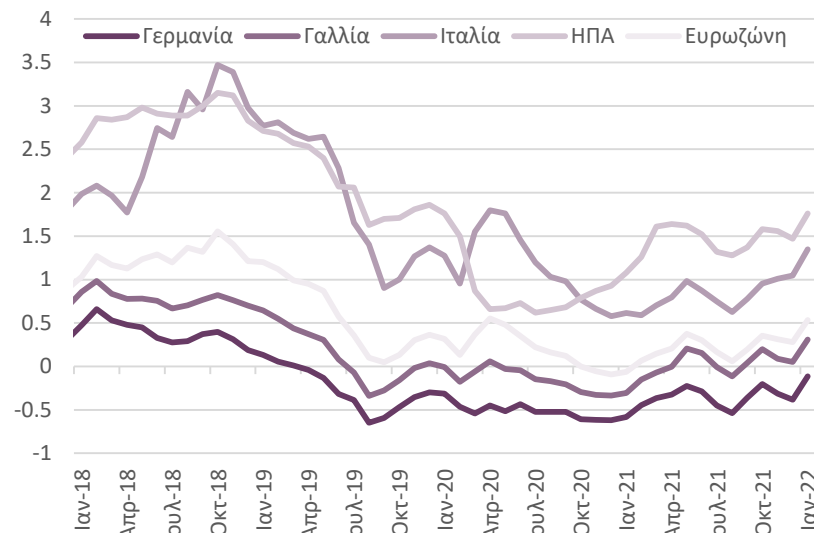
Άνοδος των αποδόσεων των 10-ετών κρατικών ομολόγων σε Ευρώπη και ΗΠΑ τον Ιανουάριο

Τραπεζικά επιτόκια δανεισμού στην Ευρωζώνη

Πηγή: ΕΚΤ, έως 12/2021

Αποδόσεις 10-ετών κρατικών ομολόγων

Πηγή: ΟΟΣΑ και ΕΚΤ, έως 1/2022

- Η **καταναλωτική εμπιστοσύνη** εξακολουθεί να υποχωρεί, για έκτο μήνα σε σειρά τον Δεκέμβριο, ενώ και η **επιχειρηματική εμπιστοσύνη** υποχωρεί ελαφρά από ιστορικά υψηλά επίπεδα, παγκοσμίως. Υποχώρηση σημειώνει το **οικονομικό κλίμα** τον Ιανουάριο στην Ευρώπη.
- Το **διεθνές εμπόριο** σημειώνει σημαντική άνοδο τον Νοέμβριο σε νέα ιστορικά υψηλά επίπεδα.
- Άνοδος στην τιμή του **πετρελαίου** τον Ιανουάριο, στα υψηλότερα επίπεδα από το 2014. Άνοδος στα **υπόλοιπα εμπορεύματα** (πλην καυσίμων) τον Δεκέμβριο, ενώ καθοδικά κινήθηκε η τιμή του **χρυσού**.
- Σταθεροποίηση του **ευρώ** τον Ιανουάριο σε σχέση με το δολάριο.
- Το **κόστος κεφαλαίου** παραμένει χαμηλό για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά στην Ευρωζώνη, ενώ άνοδο σημειώνουν οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων σε Ευρώπη και ΗΠΑ στις αρχές του 2022.
- Ήπια ανοδικά κινήθηκαν οι **κεφαλαιαγορές** σε ΗΠΑ και Ευρώπη στις αρχές του 2022, ενώ πτώση σημειώθηκε στην Κίνα.

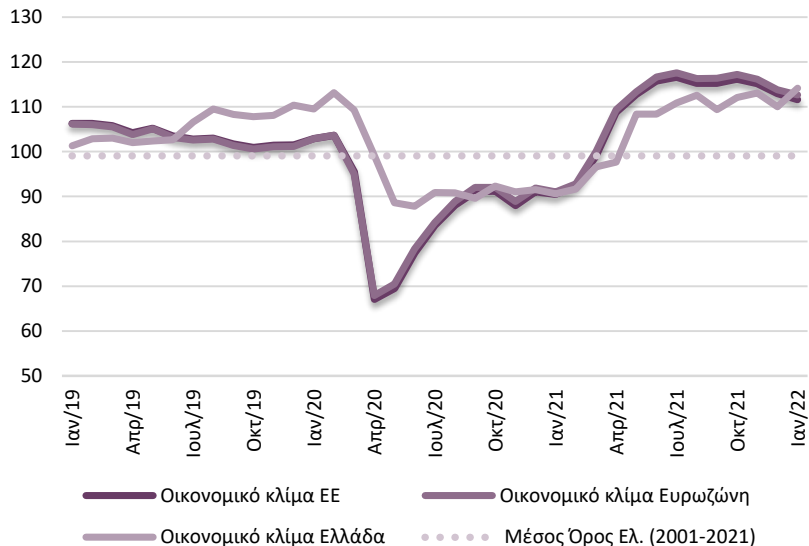
4. Οικονομικό κλίμα

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

«Συνέχιση ανάκαμψης, με αβεβαιότητες για την πανδημία και τον πληθωρισμό»

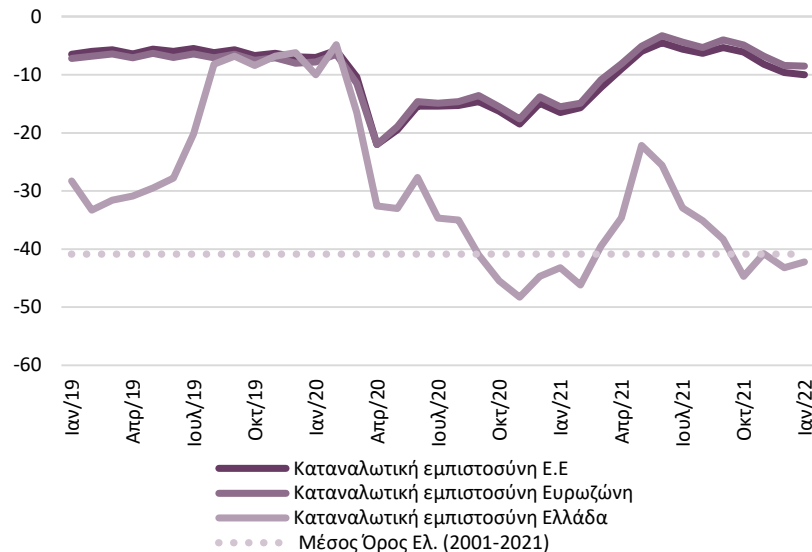
Ενίσχυση του δείκτη οικονομικού κλίματος, με ήπια βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Αισθητή βελτίωση προσδοκιών στη Βιομηχανία, ήπια μεταβολή σε Υπηρεσίες και Κατασκευές, ενώ το Λιανικό εμπόριο σημείωσε έντονη επιδείνωση

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος ενισχύθηκε τον Ιανουάριο, στις 114,2 μονάδες, έναντι 110,0 μονάδων τον Δεκέμβριο και 90,6 μονάδων πέρυσι.

...με το δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης να ανακάμπτει εκ νέου μετά από την μικρή υποχώρηση του προηγούμενου μήνα

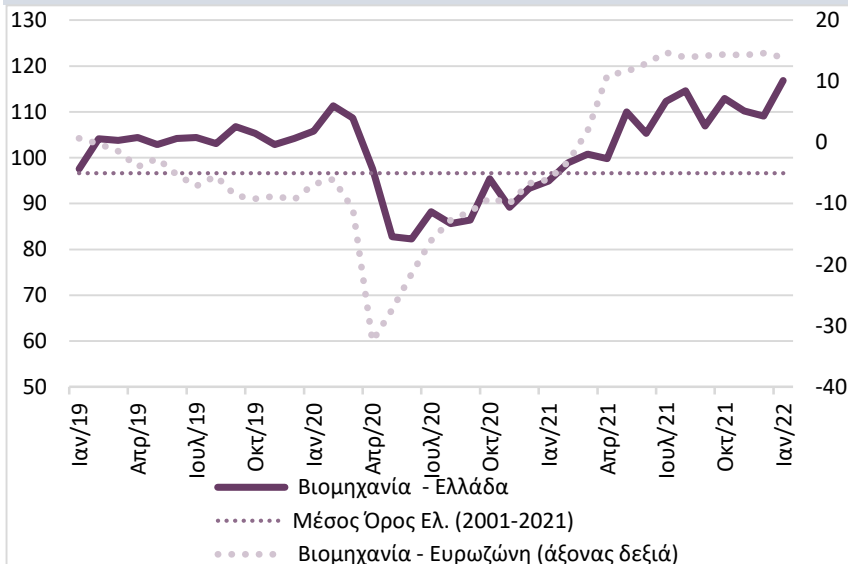

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης ενισχύθηκε τον Ιανουάριο και διαμορφώθηκε στις -42,2 μονάδες, από -43,2 τον προηγούμενο μήνα, ήπια υψηλότερα από την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (-43,2 μονάδες).

Πηγή: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως 1/2022

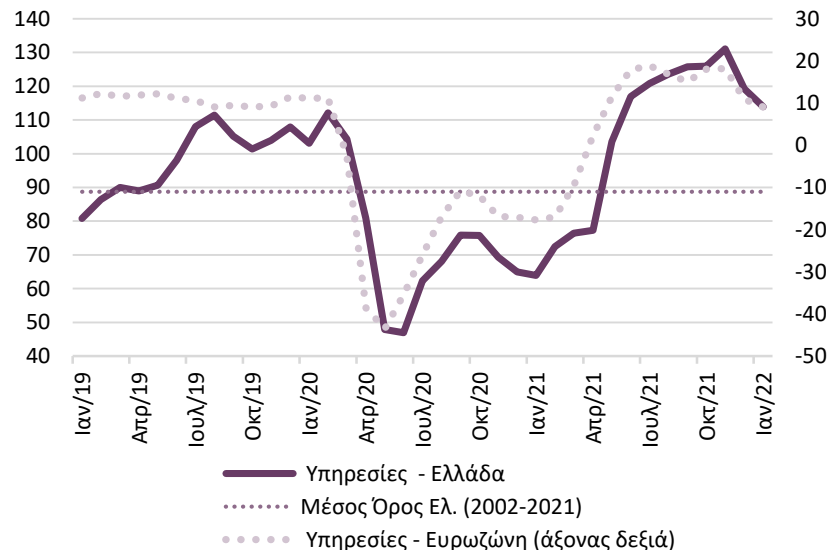
Αισθητή βελτίωση επιχειρηματικών προσδοκιών σε Βιομηχανία, επιδείνωση στις Υπηρεσίες

Αισθητή βελτίωση προσδοκιών στη Βιομηχανία, από αποκλιμάκωση των αποθεμάτων και ενίσχυση των προβλέψεων για την παραγωγή προσεχώς

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** ενισχύθηκε αισθητά στις 116,8 (από 109,1 τον Δεκέμβριο) μονάδες, αρκετά υψηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (94,9 μον.).

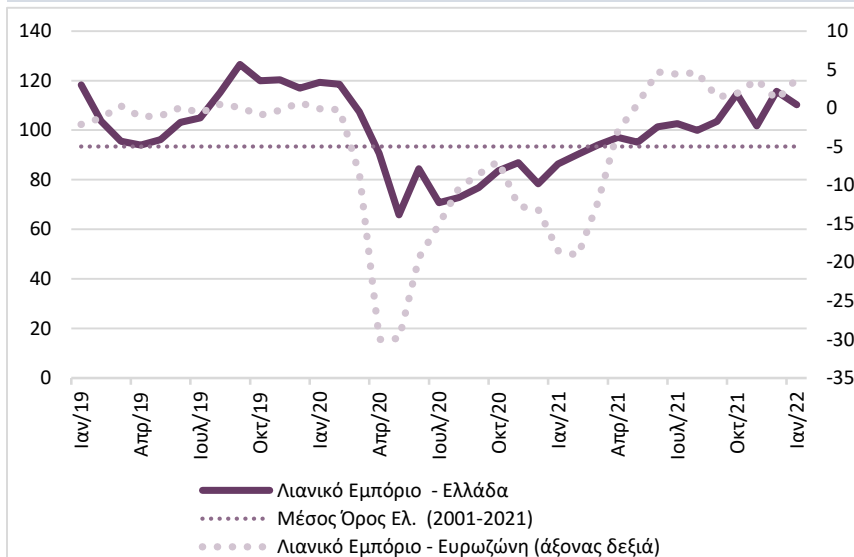
Επιδείνωση στις προσδοκίες στις Υπηρεσίες, λόγω υποχώρησης σε όλες τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** υποχώρησε αισθητά τον Ιανουάριο, στις 113,9 μονάδες, από 119,2 τον Δεκέμβριο.

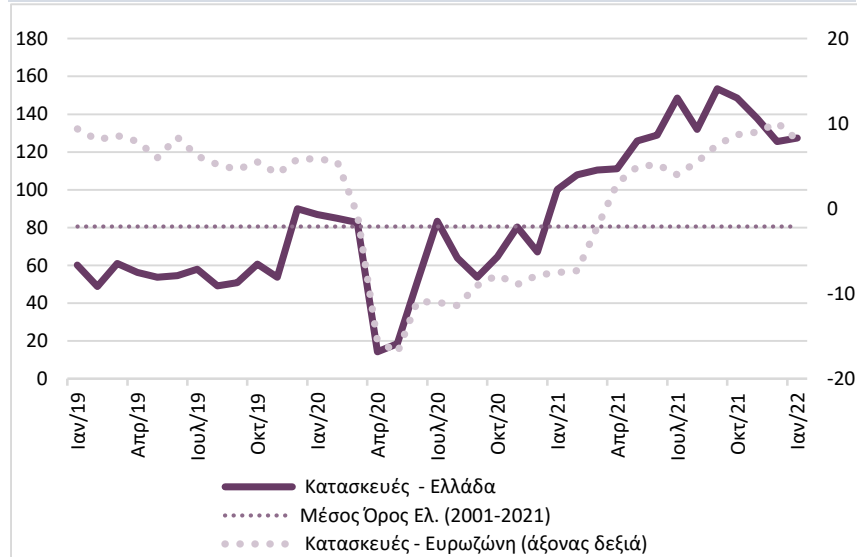
Αισθητή κάμψη των προσδοκιών στο Λιανικό εμπόριο, ελαφρά βελτίωση στις Κατασκευές

Σημαντική επιδείνωση των προσδοκιών σχεδόν σε όλους τους υποκλάδους του Λιανικού Εμπορίου

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** υποχωρεί αισθητά τον Ιανουάριο και διαμορφώθηκε στις 110,3 (από 115,7 τον Δεκέμβριο) μονάδες. Ένα έτος νωρίτερα βρισκόταν στις 86,4 μονάδες.

Μικρή ενίσχυση προσδοκιών στις Κατασκευές, προερχόμενη τόσο από τις Ιδιωτικές Κατασκευές όσο και από τα Δημόσια έργα

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Κατασκευές** βελτιώθηκε ελαφρά τον Ιανουάριο, στις 127,4 μονάδες (από 125,5 μον. τον Δεκέμβριο), επίπεδο πολύ υψηλότερο του αντίστοιχου περυσινού (100,1 μονάδες)

Πηγή: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως 1/2022

Η αξιοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού διαμορφώθηκε για 16ο μήνα υψηλότερα από το μακροχρόνιο μέσο όρο

Σημείωση: 100% χρησιμοποίηση του εργοστασιακού δυναμικού αντιστοιχεί στο σημείο εκείνο στο οποίο η βιομηχανία δεν μπορεί να αυξήσει περαιτέρω την παραγωγή αυξάνοντας την απασχόληση αλλά πρέπει να επεκτείνει την κεφαλαιουχική της υποδομή, π.χ. μηχανές, εγκαταστάσεις, κλπ.

Πηγή: IOBE, έως 1/2022

- Ο δείκτης **Οικονομικού Κλίματος** παρουσίασε ενίσχυση τον **Ιανουάριο**, ενώ παράλληλα διαμορφώθηκε αισθητά υψηλότερα από το αντίστοιχο επίπεδο του προηγούμενου έτους (+23,6 μονάδες του δείκτη σε σχέση με τον Ιανουάριο 2021).
- Στις **επιχειρηματικές προσδοκίες**, σημειώθηκε σημαντική ενίσχυση στη Βιομηχανία και ηπιότερη στις Κατασκευές. Σημαντική ήταν η υποχώρηση στο Λιανικό εμπόριο και στις Υπηρεσίες.
- Η **καταναλωτική εμπιστοσύνη** παρουσίασε βελτίωση σε σχέση με τον Δεκέμβριο, ενώ παράλληλα διαμορφώθηκε ελαφρώς υψηλότερα έναντι του επιπέδου της ένα έτος νωρίτερα (+1,0 μονάδες του δείκτη έναντι του Ιανουαρίου 2021).
- Διατήρηση της αξιοποίησης του **εργοστασιακού δυναμικού της βιομηχανίας**, παραμένοντας υψηλότερα από τον μακροχρόνιο μέσο όρο.

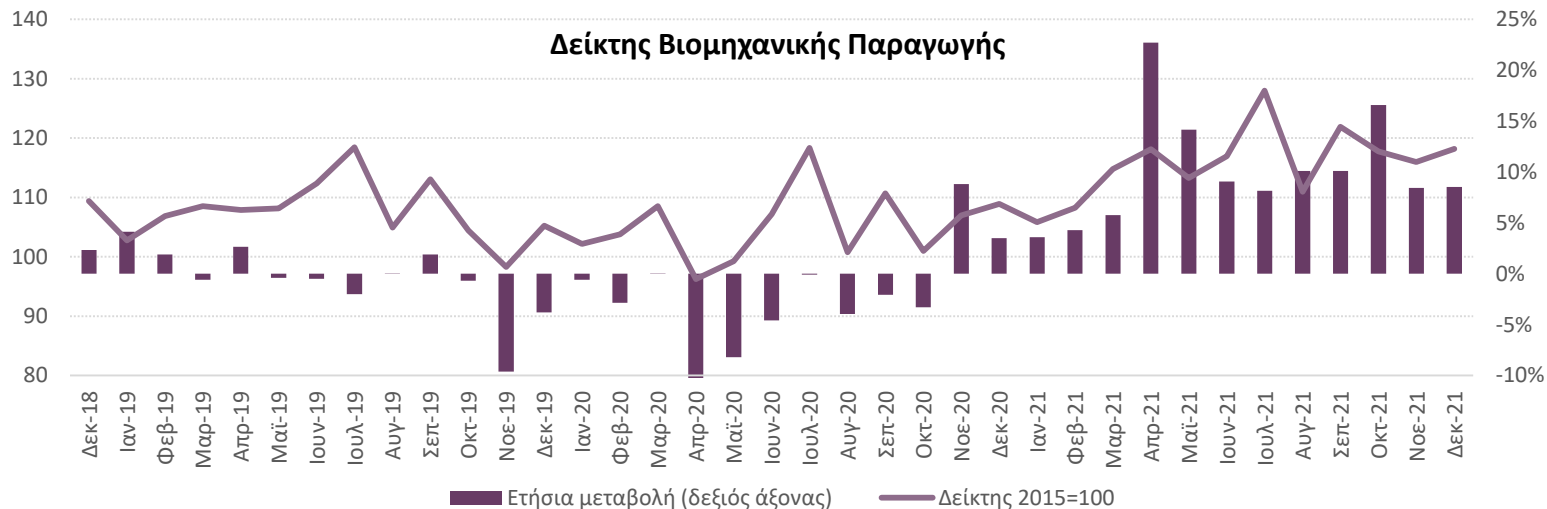
5. Βραχυχρόνιοι δείκτες δραστηριότητας

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

«Συνέχιση ανάκαμψης, με αβεβαιότητες για την πανδημία και τον πληθωρισμό»

Ισχυρή άνοδος της βιομηχανικής παραγωγής κατά 8,5% και τον Δεκέμβριο σε σχέση με ένα έτος πριν

Μέση ενίσχυση κατά 10,0% το 2021, ενώ πρόπερσι ο δείκτης περιορίστηκε κατά 2,1%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 12/2021

Βελτίωση σε όλους τους βασικούς κλάδους της Βιομηχανίας τον Δεκέμβριο. Σημαντική ενίσχυση στην Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος (+17,4%, σε συνέχεια 17,5% πρόπερσι), στα Ορυχεία-Λατομεία (+7,9% από -9,2%) και στη Μεταποίηση (+5,6% κατόπιν +0,8%). Άνοδος 2,9% στην Παροχή Νερού. Σε κλάδους υψηλής σημασίας για την ελληνική οικονομία, σημαντική αύξηση στα Τρόφιμα (+7,7% αντί -2,1%), ηπιότερη στα Βασικά Μέταλλα (+2,1%, από +21,0% όμως ένα έτος νωρίτερα) και μικρή στα Φάρμακα (+0,8%, από +1,7% πριν ένα χρόνο).

Η έντονη βελτίωση στις Κατασκευές συνεχίζεται και τον Νοέμβριο

Κύκλος εργασιών για τους κλάδους των κατασκευών

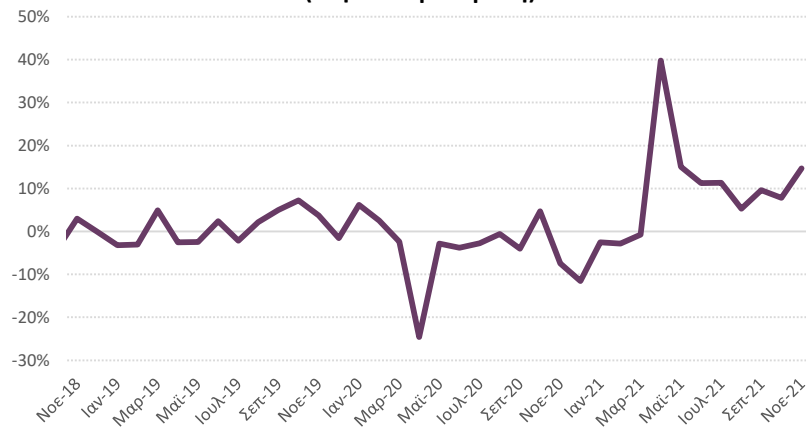

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 11/21

Ισχυρή ενίσχυση στις Κατασκευές Κτιρίων (21,9% τον Νοέμβρη), στα Έργα Πολιτικού Μηχανικού (27,3%) και στις Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες (19,7%).

Αύξηση του όγκου των πωλήσεων στο Λιανικό Εμπόριο τον Νοέμβριο κατά 14,7% αντί -7,4% πέρυσι

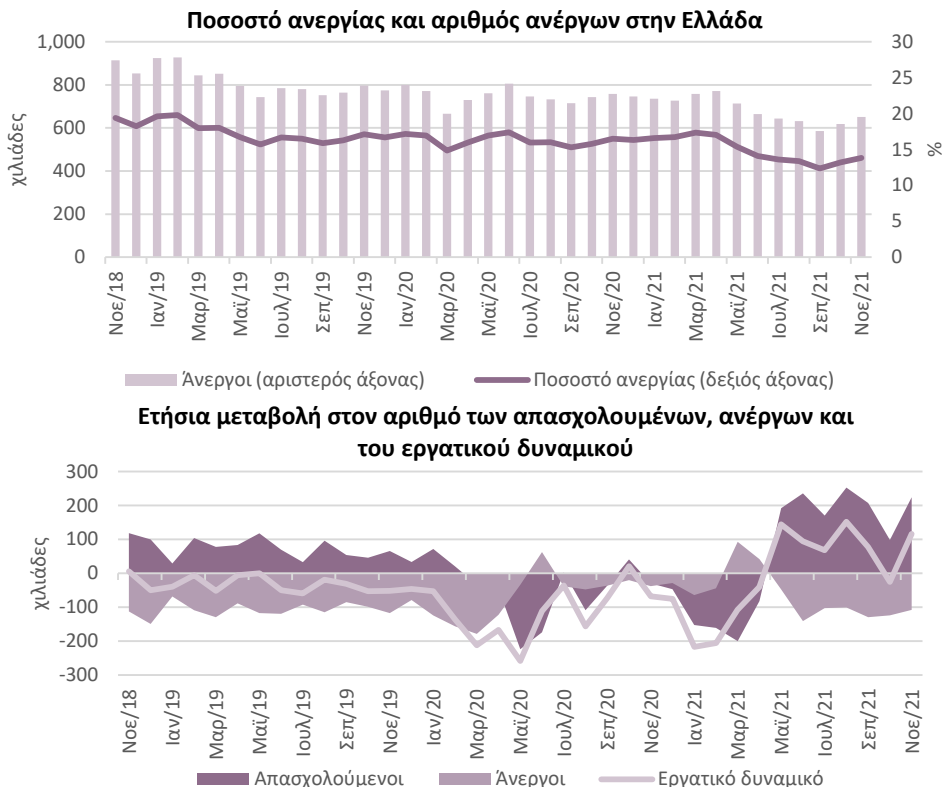
Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο (ετήσια % μεταβολή)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 11/21

Μείωση στα Μεγάλα Καταστήματα Τροφίμων (-4,8%) και στα Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός (-2,1%). Εντονη βελτίωση σε όλους τους υπόλοιπους υποκλάδους (Ενδυση-Υπόδηση 54,2%, Βιβλία-Χαρτικά 47,2%, Έπιπλα-Ηλεκτρικά Είδη 44,3%, Πολυκαταστήματα 16,6%, Καύσιμα 15,4%)

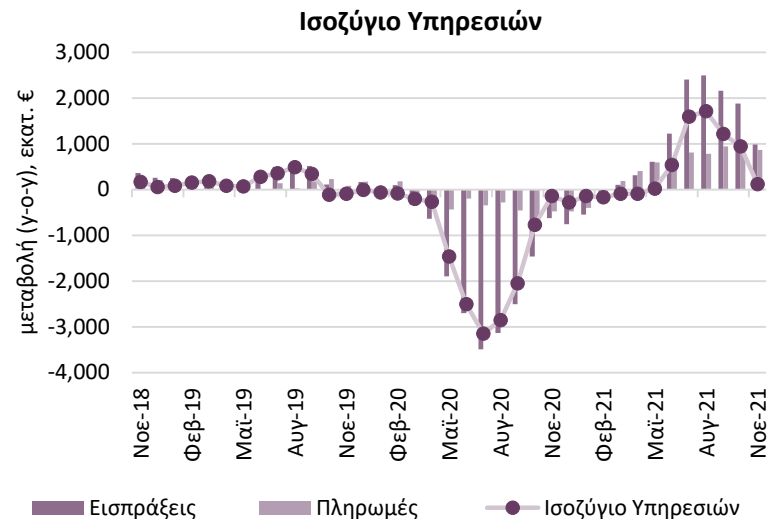
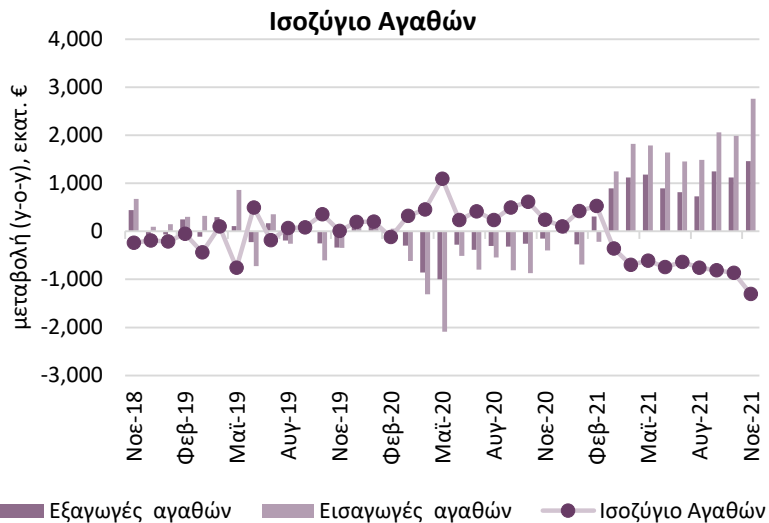
Συνεχίστηκε και τον Νοέμβριο η ισχυρή υποχώρηση της ανεργίας

- Το μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας περιορίστηκε τον Νοέμβριο του 2021 στο 13,8% από το 16,5% το Νοέμβριο του 2020.
- Ο αριθμός των ανέργων περιορίστηκε κατά 108,0 χιλ. άτομα ή κατά 14,2%, στους 650,9 χιλ.
- Η μείωση του ποσοστού ανεργίας προήλθε από την πολύ ισχυρή άνοδο της απασχόλησης (+224,0 χιλ. άτομα) που οδήγησε σε σημαντική μείωση του μη ενεργού πληθυσμού (-147,2 χιλ. άτομα).
- Συγκριτικά με τον Οκτώβριο του 2021, το ποσοστό ανεργίας παρουσιάζει αύξηση κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες (13,2% τον Οκτώβριο του 2021) και ο αριθμός των ανέργων κατά 31,7 χιλ.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 11/2021

Σημαντική διεύρυνση του ελλείμματος στο ισοζύγιο αγαθών και μικρή αύξηση στο πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών τον Νοέμβριο

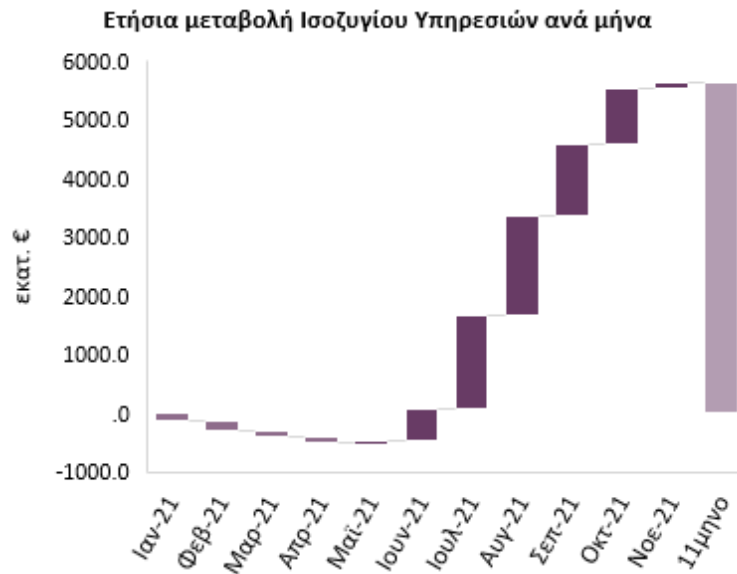
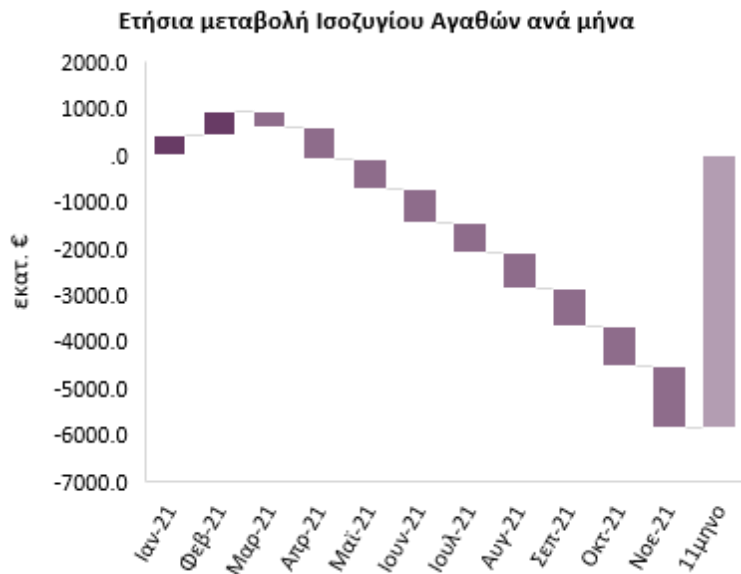

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 11/2021

- Επέκταση ελλείμματος στο ισοζύγιο αγαθών τον Νοέμβριο, στα €2,7 δισεκ., έναντι €1,4 δισεκ. πρόπερσι, με διπλάσια αύξηση των εισαγωγών (+€2,8 δισεκ.) έναντι των εξαγωγών (+€1,5 δισεκ.). Μικρότερη η επιρροή των εξαγωγών καυσίμων στις συνολικές εξαγωγές έναντι του προηγούμενου μήνα (40% από 53%), ενώ στις εισαγωγές η συμβολή των καυσίμων παρέμεινε στο 51%.
- Το ισοζύγιο υπηρεσιών παρέμεινε θετικό, αλλά με πολύ μικρή ώθηση στο ΙΤΣ τον Νοέμβριο, δημιουργώντας πλεόνασμα €536 εκατ., μεγαλύτερο από τον Νοέμβριο του 2020 (€418,5 εκατ.). Οι εισπράξεις αυξήθηκαν κατά €984 εκατ. έναντι €867 εκατ. των πληρωμών, ενώ οι τουριστικές εισπράξεις ενισχύθηκαν κατά €217 εκατ. και οι μεταφορικές κατά €736 εκατ.

Συσσώρευση ελλειμμάτων στα αγαθά μετά τον Μάρτιο, σημαντική επέκταση τον Νοέμβριο

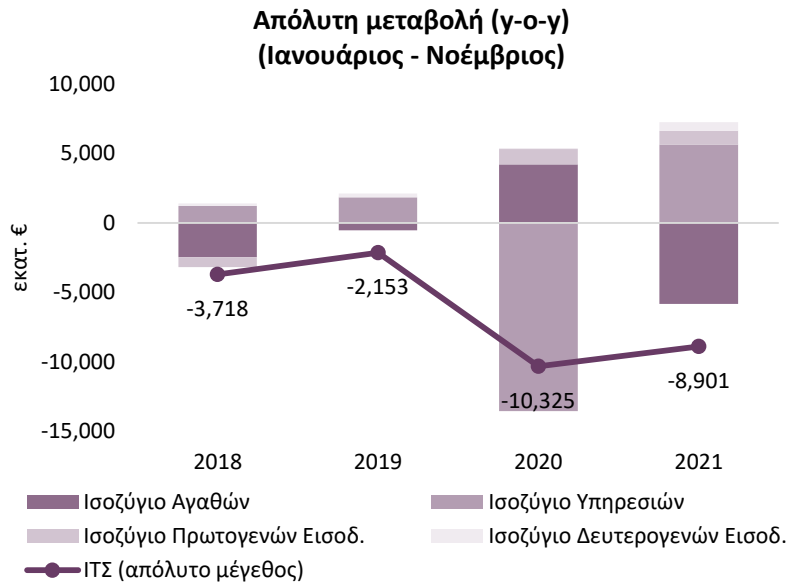
Ισχυρή ώθηση από τις τουριστικές εισπράξεις στην περίοδο Ιουλίου-Οκτωβρίου, εξασθένηση τον Νοέμβριο

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 11/2021

Περιορισμός του ελλείμματος στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) στο ενδεκάμηνο του 2021 κατά €1,4 δισεκ.

Στο ενδεκάμηνο η βελτίωση στα ισοζύγια υπηρεσιών, πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων υπεραντιστάθμισε την επιδείνωση στο ισοζύγιο αγαθών

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 11/2021

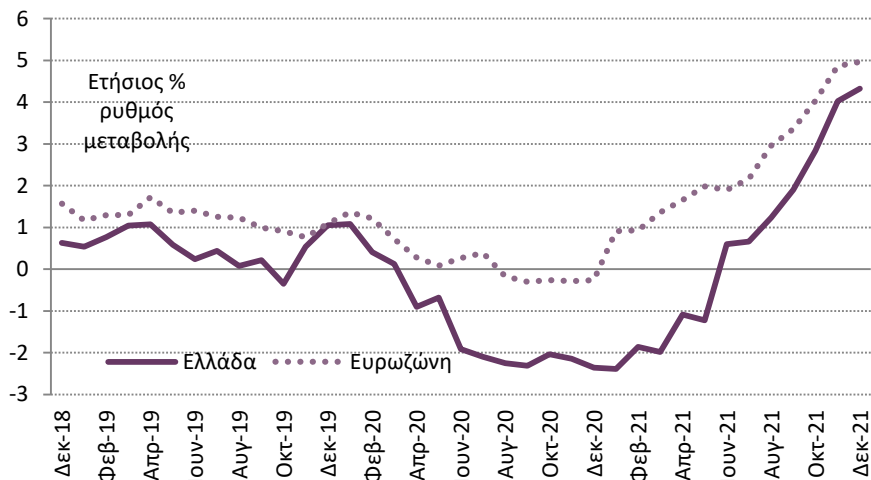
Νοέμβριος 2021: Ελλειμματικό κατά €2,5 δισεκ. το ΙΤΣ τον Νοέμβριο, έναντι €1,2 δισεκ. το 2020, με πλεόνασμα μόνο στο ισοζύγιο υπηρεσιών.

Ιανουάριος – Νοέμβριος 2021: Έλλειμμα στο ΙΤΣ €8,9 δισεκ., έναντι ελλείμματος €10,3 δισεκ. το 2020.

- Αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών κατά €5,8 δισεκ., με επέκταση εξαγωγών (+€9,5 δισεκ.) και εισαγωγών (+€15,3 δισεκ.). Οι εξαγωγές και οι εισαγωγές καυσίμων αποτελούν το 40% των συνολικών εξαγωγών και εισαγωγών αντίστοιχα.
- Συνεχής βελτίωση του πλεονάσματος υπηρεσιών με αύξηση €5,6 δισεκ. έναντι του 2020, με ενίσχυση εισπράξεων €11,4 δισεκ. και πληρωμών €5,7 δισεκ. Οι τουριστικές εισπράξεις συνεχίζουν και βελτιώνονται ακόμα και τον Νοέμβριο, αν και με πολύ μικρότερη ένταση, και βρίσκονται σχεδόν στο 60% του επιπέδου του 2019.
- Το πλεόνασμα στα πρωτογενή εισοδήματα βελτιώθηκε κατά €983 εκατ., με αύξηση εισπράξεων και μείωση πληρωμών, ενώ στο ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων καταγράφηκε βελτίωση κατά €636 εκατ.

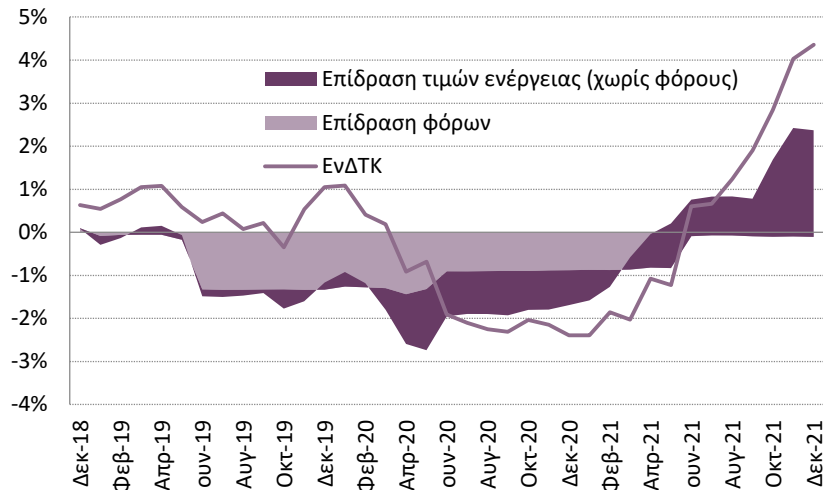
Νέα επιτάχυνση της ανόδου των τιμών τον Δεκέμβριο, σε υψηλότερα επίπεδα ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη από ό,τι εγχωρίως

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ)

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, έως 12/2021

ΕνΔΤΚ στην Ελλάδα και επίδραση τιμών ενεργειακών προϊόντων και αλλαγών στη φορολογία

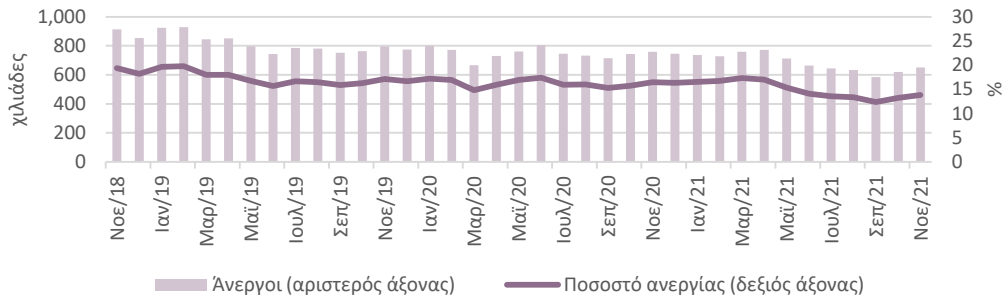

Ελλάδα: Εναρμονισμένος πληθωρισμός 4,4% τον Δεκέμβριο, από 4,0% τον Νοέμβριο. Ισχυρότερη η θετική επίδραση της εγχώριας ζήτησης. Με θετικό πρόσημο ο μέσος ρυθμός μεταβολής του ΕνΔΤΚ το 2021 (0,6% από -1,3%).

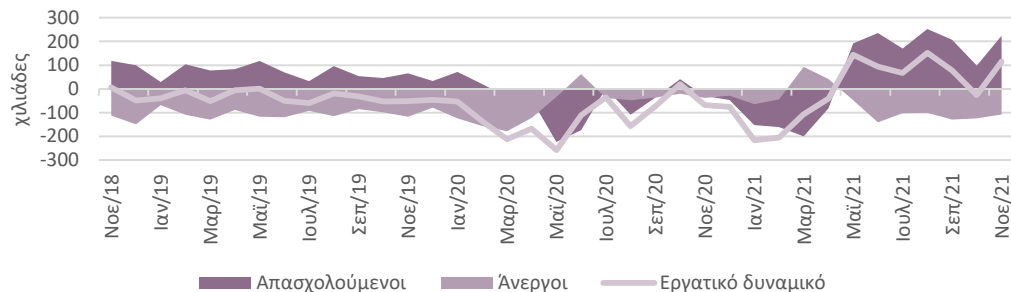
– Άνοδος πληθωρισμού τον Δεκέμβριο από την εντονότερη θετική επίδραση της εγχώριας ζήτησης (2,0%). Αμετάβλητη από τον Νοέμβριο η επίδραση των ενεργειακών αγαθών (2,5%) και των έμμεσων φόρων (-0,1%).

Ευρωζώνη: Συνέχισε να κινείται ανοδικά ο πληθωρισμός τον Δεκέμβριο, στο 5,0% από 4,9% τον προηγούμενο μήνα

Ποσοστό ανεργίας και αριθμός ανέργων στην Ελλάδα

Ετήσια μεταβολή στον αριθμό των απασχολούμενων, ανέργων και του εργατικού δυναμικού

- Το μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας περιορίστηκε τον Νοέμβριο του 2021 στο 13,8% από το 16,5% το Νοέμβριο του 2020, παρουσιάζοντας μείωση κατά 2,7 ποσοστιαίες μονάδες.
- Ο αριθμός των ανέργων περιορίστηκε κατά 108,0 χιλ. άτομα ή κατά 14,2%, στους 650,9 χιλ. από τους 758,9 χιλ.
- Η μείωση του ποσοστού ανεργίας προήλθε από την πολύ ισχυρή άνοδο της απασχόλησης (+224,0 χιλ. άτομα) που οδήγησε σε σημαντική μείωση του μη ενεργού πληθυσμού (-147,2 χιλ. άτομα).
- Συγκριτικά με τον Οκτώβριο του 2021, το ποσοστό ανεργίας παρουσιάζει αύξηση κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες (13,2% τον Οκτώβριο του 2021) και ο αριθμός των ανέργων κατά 31,7 χιλ. (619,2 χιλ. τον Οκτώβριο του 2021).

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 11/2021

- Ισχυρή άνοδος της **βιομηχανικής παραγωγής** κατά 8,5% και τον Δεκέμβριο σε σχέση με ένα έτος πριν. Διψήφια ανάκαμψη κατά 10,0% στο σύνολο του έτους 2021.
- Ισχυρή ανάκαμψη κύκλου εργασιών στις **Κατασκευές** τον Νοέμβριο. Περαιτέρω αύξηση του όγκου πωλήσεων στο **Λιανικό Εμπόριο** τον ίδιο μήνα, με διψήφιο ποσοστό ετήσιας μεταβολής.
- Συνεχίστηκε τον Νοέμβριο η αποκλιμάκωση του **ποσοστού ανεργίας** σε σχέση με πριν ένα έτος. Προήλθε εκ νέου από έντονη διεύρυνση της απασχόλησης.
- Στον **εξωτερικό τομέα**, έλλειμμα €2,5 δισεκ. στο ΙΤΣ τον Νοέμβριο, με πλεόνασμα μόνο στο ισοζύγιο υπηρεσιών.
- Ελλειμματικό το **ισοζύγιο αγαθών**, κατά €2,7 δισεκ., με σχεδόν διπλάσια αύξηση των εισαγωγών (+€2,8 δισεκ.) έναντι των εξαγωγών (+€1,5 δισεκ.), ενώ το 40% των αυξημένων εξαγωγών οφείλεται στα καύσιμα.
- Πλεόνασμα €536 εκατ. στο **ισοζύγιο υπηρεσιών** τον Νοέμβριο, με αύξηση εισπράξεων €984 εκατ. και των πληρωμών €867 εκατ., ενώ οι τουριστικές εισπράξεις υπολείπονται ελαφρώς από τα επίπεδα του 2019.
- Νέα επιτάχυνση **ανόδου τιμών** τον Δεκέμβριο, από περαιτέρω ενίσχυση της θετικής επίδρασης της εγχώριας ζήτησης. Παραμένει σε υψηλότερα επίπεδα ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη από ότι εγχωρίως.

6. Δημοσιονομικά

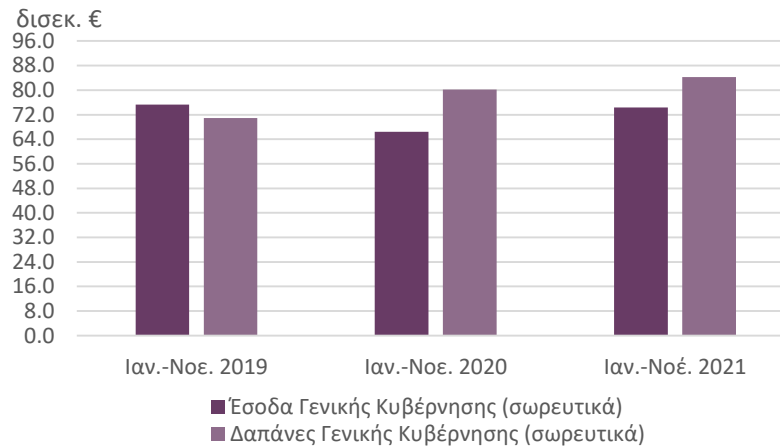
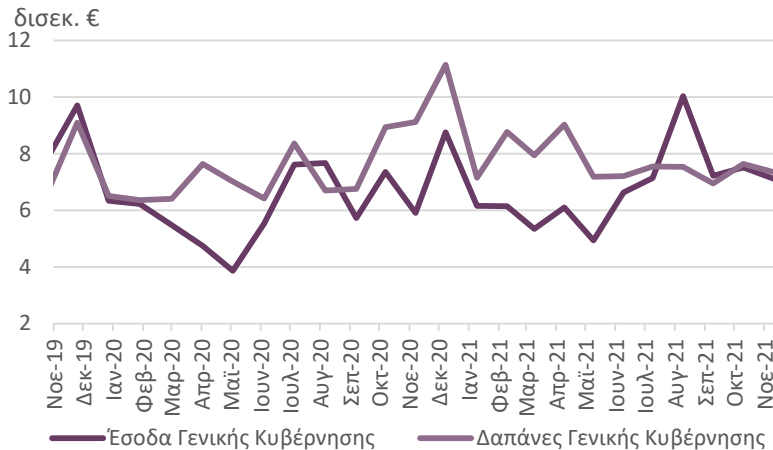
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

«Συνέχιση ανάκαμψης, με αβεβαιότητες για την πανδημία και τον πληθωρισμό»

Κλιμάκωση διεύρυνσης εσόδων τον Νοέμβριο σε σχέση με ένα έτος πριν, συγκριτικά με τον Οκτώβριο. Μεγάλη περιστολή δαπανών.

Σαφώς υψηλότερα έσοδα τον Νοέμβριο σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα κατά 20,4% (από +2,2% ένα μήνα νωρίτερα). Νέα σημαντική περιστολή δαπανών, κατά 19,4% (από -14,5% τον Οκτώβριο).

Έσοδα – Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης*

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 11/2021

* Σε ταμειακή και ενοποιημένη βάση. Η Γενική Κυβέρνηση περιλαμβάνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό, την Κεντρική Κυβέρνηση (ΔΕΚΟ, λοιπά νομικά πρόσωπα Δημοσίου, Νοσοκομεία), τους προϋπολογισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των Ασφαλιστικών Ταμείων (ΟΚΑ)

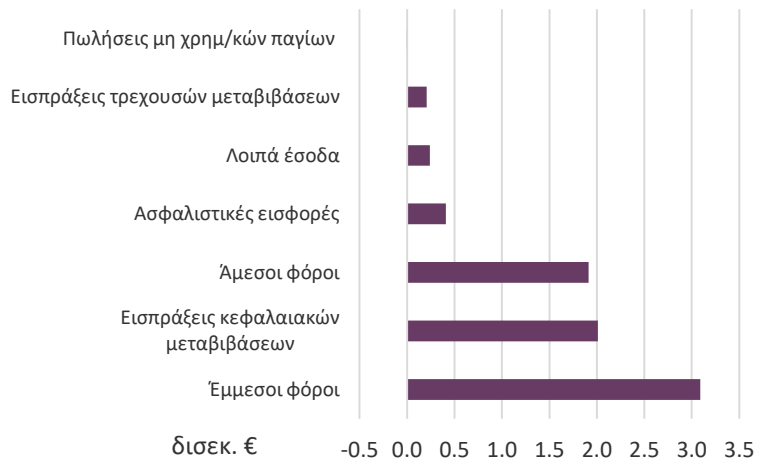
Υψηλότερα έσοδα τον Νοέμβριο σε σχέση με πρόπερσι κατά €1,20 δισεκ., κυρίως από μεγαλύτερες εισπράξεις έμμεσων φόρων (ΦΠΑ +€387 εκατ.) και ασφαλιστικών εισφορών (+€323 εκατ.), παρά τις λιγότερες κεφαλαιακές μεταβιβάσεις (-€211 εκατ.).

Συρρίκνωση δαπανών κατά €1,77 δισεκ., από αρκετά λιγότερες μεταβιβάσεις, κυρίως προς νοικοκυριά (-€1,75 δισεκ.), παρά τη διεύρυνση των αγορών αγαθών και υπηρεσιών κατά €197 εκατ.

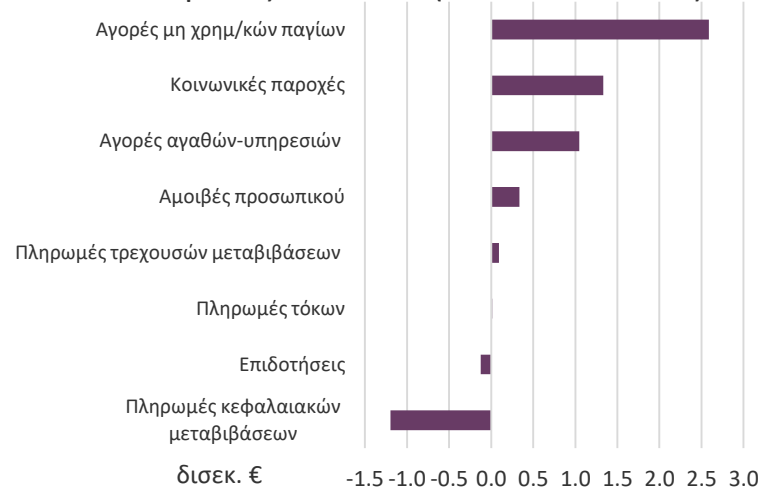
Στο ενδεκάμηνο τα έσοδα ήταν €7,87 δισεκ. περισσότερα (+11,8%) και οι δαπάνες διευρυμένες κατά €4,09 δισεκ. (+5,1%).

Κατηγορίες δημοσίων εσόδων – δαπανών

Μεταβολές εσόδων (Ιαν.-Νοέ. '21-'20)

Μεταβολές δαπανών (Ιαν.-Νοέ. '21-'20)

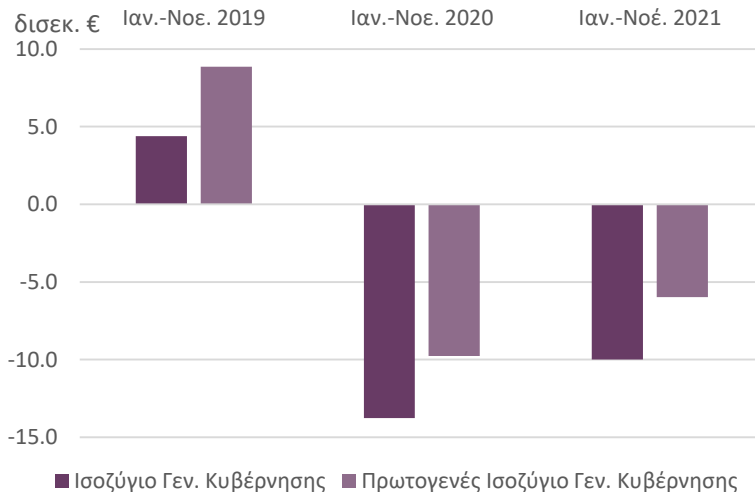
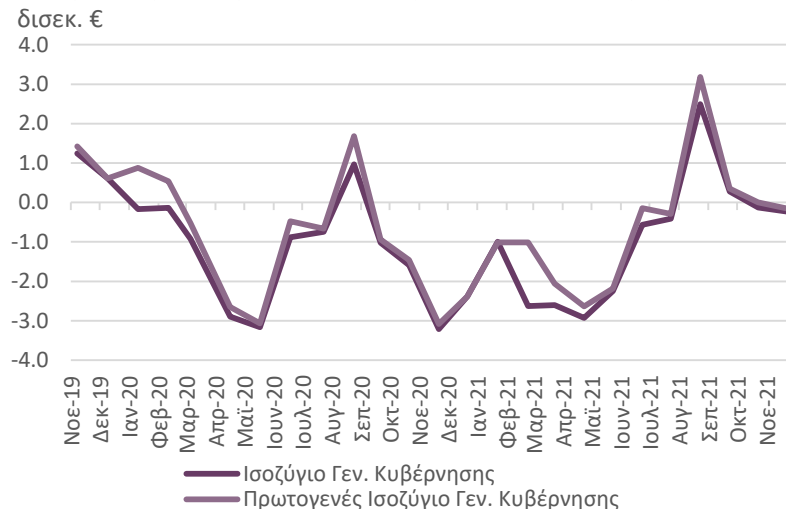

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 11/2021

Αύξηση εσόδων στο ενδεκάμηνο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου κατά €7,87 δισεκ., πρωτίστως από υψηλότερες εισπράξεις έμμεσων (+€3,508 δισεκ.), μεταβιβάσεων από την ΕΕ (+€2,01 δισεκ.) λόγω ANFAs και άμεσων φόρων (+€1,91 δισεκ.)
Διεύρυνση δημοσίων δαπανών κατά €4,09 δισεκ. από υψηλότερες αγορές παγίων, που αφορούν σε αμυντικές δαπάνες (+€2,59 δισεκ.), κοινωνικές παροχές (+€1,33 δισεκ.) και αγορές αγαθών-υπηρεσιών (+€1,05 δισεκ.)

Έντονη βελτίωση πρωτογενούς δημοσιονομικού ισοζυγίου τον Νοέμβριο σε σχέση με πέρυσι. Ωστόσο, ήταν ελαφρώς ελλειμματικό.

Ισοζύγιο-Πρωτογενές ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης*

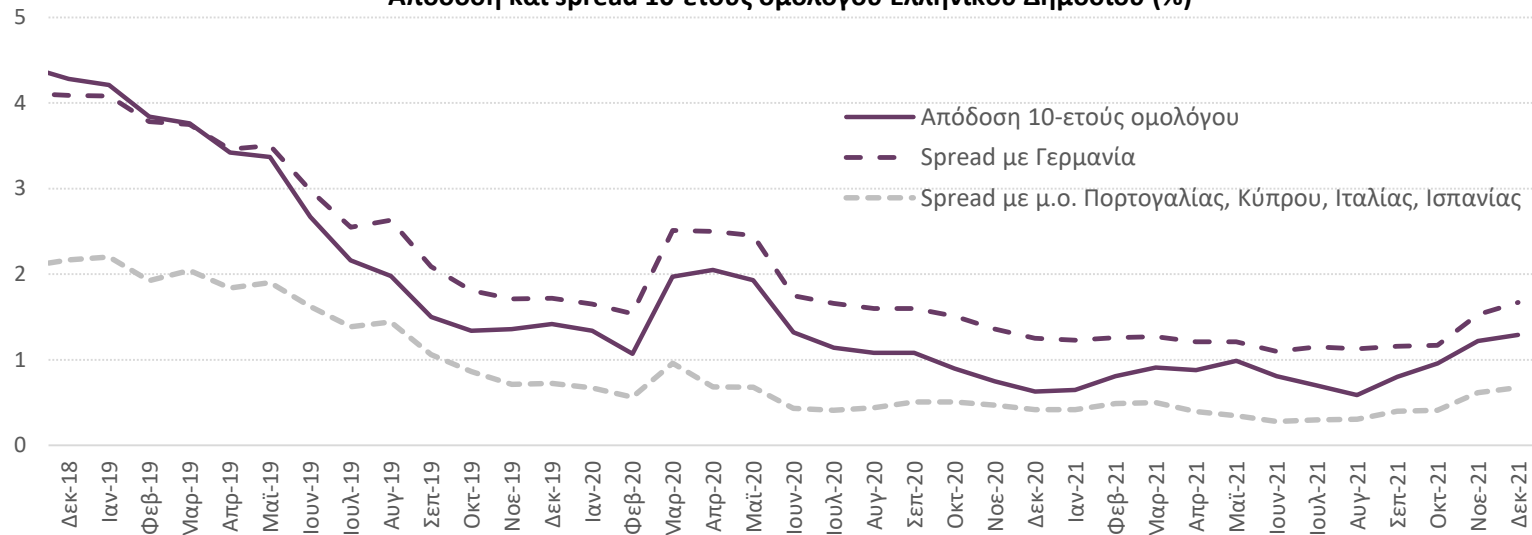
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 11/2021

* Σε ταμειακή και ενοποιημένη βάση. Το Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης προκύπτει από τη διαφορά εσόδων-δαπανών της. Το Πρωτογενές Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης προκύπτει αφαιρώντας τις πληρωμές τόκων από το ισοζύγιό της.

Μικρό έλλειμμα πρωτογενούς δημοσιονομικού ισοζυγίου τον Νοέμβριο (€169,3 εκατ.) έναντι ελλείμματος €3,09 δισεκ. πριν ένα χρόνο. Προήλθε κυρίως από περιστολή δαπανών, αλλά και από σημαντική διεύρυνση των εσόδων.
Βελτίωση Ισοζυγίου Γενικής Κυβέρνησης σε σχέση με πριν ένα έτος κατά €2,97 δισεκ., σε έλλειμμα €240,5 εκατ.
Στο ενδεκάμηνο, πρωτογενές έλλειμμα €5,97 δισεκ., έναντι πρωτογενούς ελλείμματος €9,76 δισεκ. πριν ένα χρόνο

Η μέση απόδοση των ελληνικών ομολόγων κινήθηκε ανοδικά τον Δεκέμβριο, για τέταρτο συνεχόμενο μήνα...

Απόδοση και spread 10-ετούς ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου (%)

... σε 1,3% % για το 10-ετές ομόλογο,
με το **spread** έναντι του αντίστοιχου γερμανικού να διευρύνεται, στις 167 μ.β. από 153 μ.β.

Πηγή: ΕΚΤ, έως 12/2021

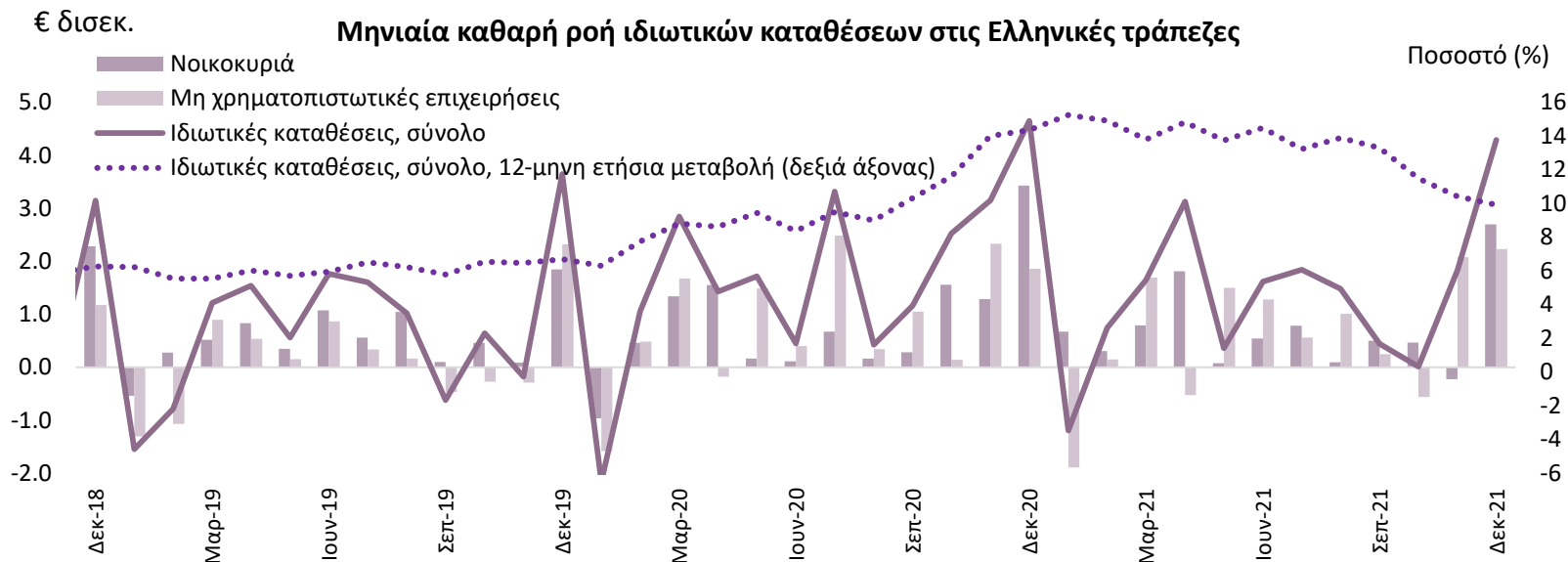
- **Σημαντική βελτίωση δημόσιων οικονομικών** και τον Νοέμβριο σε σχέση με πριν ένα χρόνο, κυρίως από **ισχυρή περιστολή δαπανών** (-19,4%), από λιγότερες μεταβιβάσεις, κυρίως προς νοικοκυριά. **Ισχυρή αύξηση εσόδων** (+20,4%), πρωτίστως από μεγαλύτερες εισπράξεις έμμεσων φόρων και ασφαλιστικών εισφορών.
- Στο ενδεκάμηνο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου τα **έσοδα** ήταν €7,87 δισεκ. περισσότερα (+11,8%), πρωτίστως από υψηλότερες εισπράξεις έμμεσων (+€3,51 δισεκ.) και μεταβιβάσεων από την ΕΕ (+€2,01 δισεκ.), λόγω των εισροών από το Ταμείο Ανάκαμψης
- **Διεύρυνση δαπανών** κατά €4,09 δισεκ. (+5,1%) από υψηλότερες αγορές παγίων, που αφορούν σε αμυντικές δαπάνες (+€2,59 δισεκ.), περισσότερες κοινωνικές παροχές (+€1,33 δισεκ.) και αγορές αγαθών-υπηρεσιών (+€1,05 δισεκ.)
- **Πρωτογενές έλλειμμα** Γενικής Κυβέρνησης στο ενδεκάμηνο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου ύψους €5,97 δισεκ., έναντι πρωτογενούς ελλείμματος €9,76 δισεκ. πριν ένα χρόνο
- Η μέση **απόδοση των ελληνικών 10-ετών ομολόγων** σημείωσε άνοδο τον Δεκέμβριο για τέταρτο συνεχόμενο μήνα, σε 1,3%, με το spread έναντι των αντίστοιχων Γερμανικών να διευρύνεται στις 167 μ.β.

7. Τραπεζικά

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

«Συνέχιση ανάκαμψης, με αβεβαιότητες για την πανδημία και τον πληθωρισμό»

Οι ιδιωτικές τραπεζικές καταθέσεις σημείωσαν άνοδο κατά €4,3 δισεκ. τον Δεκέμβριο...

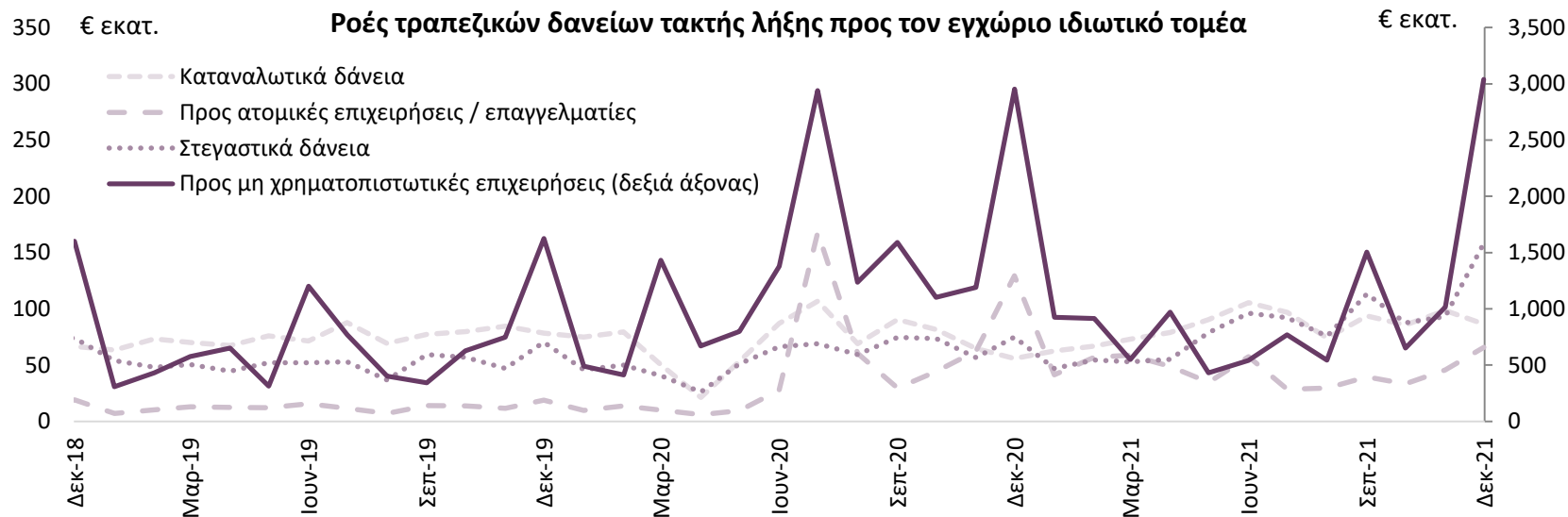

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 12/2021

... με ενίσχυση κατά περίπου €2,7 δισεκ. από τις καταθέσεις των νοικοκυριών και κατά €2,2 δισεκ. από καταθέσεις επιχειρήσεων. Ο 12-μηνος ρυθμός αύξησης των ιδιωτικών καταθέσεων καταγράφηκε στο 9,9%.

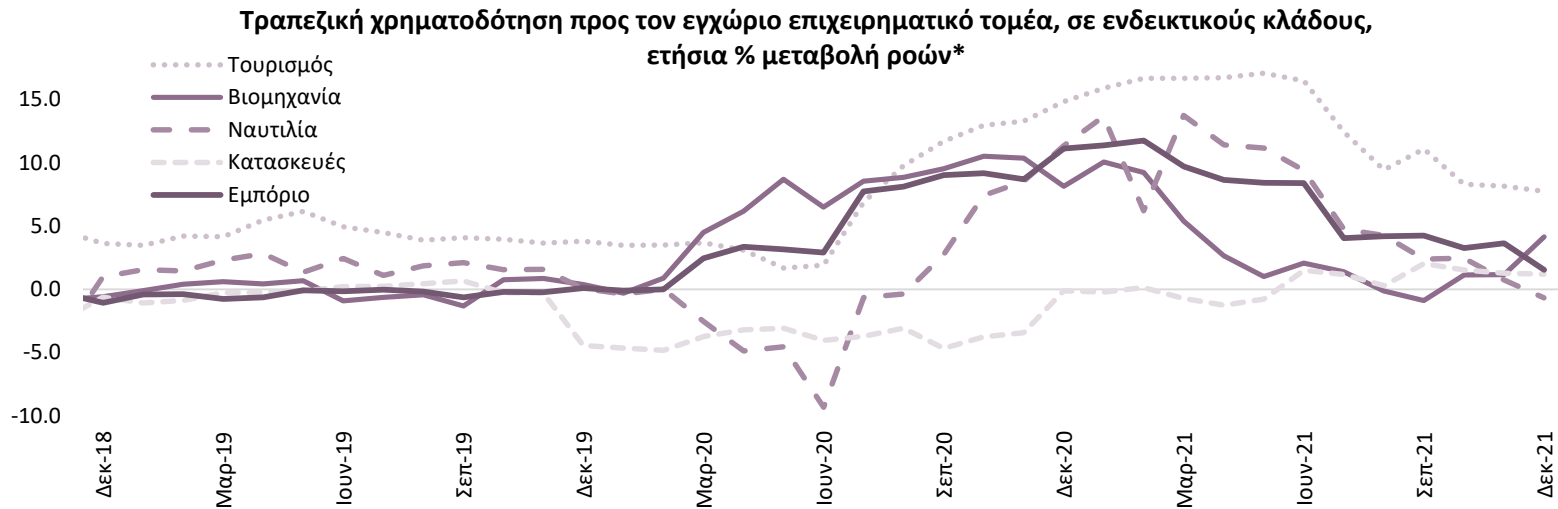
Οι Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις (ΜΧΕ) εκταμίευσαν €3,0 δισεκ. νέα δάνεια τακτής λήξης τον Δεκέμβριο...

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 12/2021

... που αποτελεί την υψηλότερη μηνιαία ακαθάριστη ροή προς ΜΧΕ των τελευταίων εννέα ετών. Από τις αρχές του 2020, οι ΜΧΕ έλαβαν νέα δάνεια τακτής λήξης ύψους €28,0 δισεκ. Η καθαρή χρηματοδότηση των νοικοκυριών συνέχισε να συρρικνώνεται, με €245 εκατ. νέα δάνεια τον Δεκέμβριο.

Ο 12-μηνος ρυθμός μεταβολής καθαρών ροών δανείων είναι θετικός στους περισσότερους κλάδους...

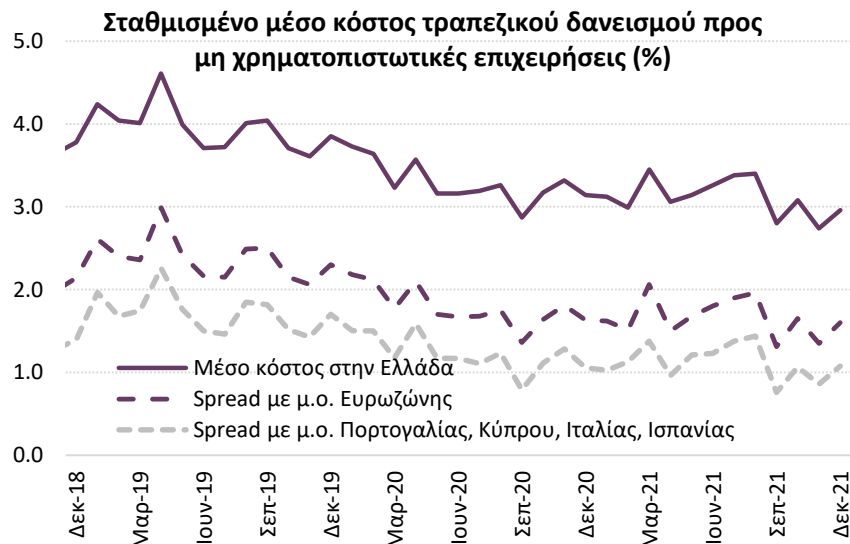
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 12/2021

* Οι ροές προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, τις συναλλαγματικές διαφορές και τις αναταξινομήσεις/μεταβιβάσεις δανείων.

...ανακάμπτοντας τον Δεκέμβριο σε κλάδους όπως η βιομηχανία, παραμένοντας υψηλός στον τουρισμό και επιβραδυνόμενος για το εμπόριο και τη ναυτιλία.

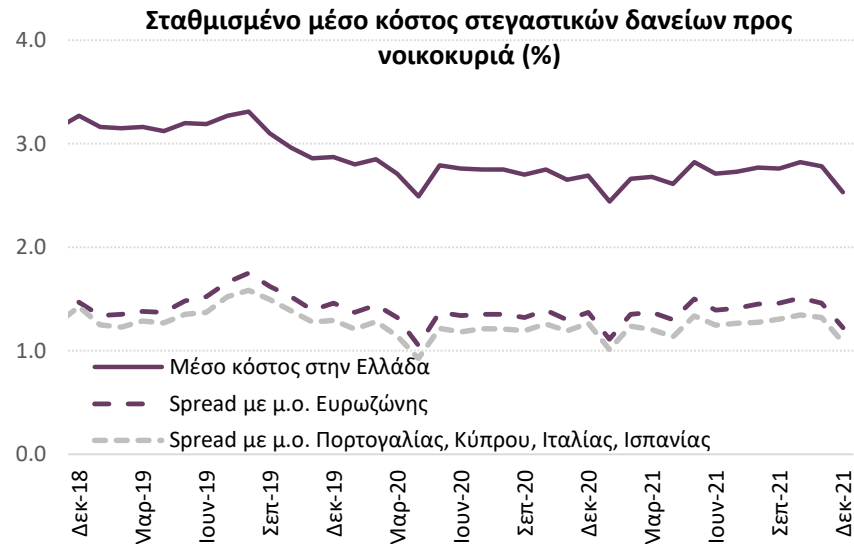
Τα μέσα επιτόκια νέου δανεισμού αυξήθηκαν τον Δεκέμβριο για τις επιχειρήσεις, ενώ μειώθηκαν για τα νοικοκυριά

Το κόστος νέου δανεισμού των επιχειρήσεων αυξήθηκε σε 3,0%, με αποτέλεσμα να διευρυνθεί η απόκλιση από τον μ.ό. της Ευρωζώνης σε 160 μ.β.

Πηγή: ΕΚΤ, έως 12/2021

Το επιτόκιο νέων στεγαστικών δανείων προς τα νοικοκυριά μειώθηκε σε 2,5%, με αποτέλεσμα να περιοριστεί η απόκλιση από τον μ.ό. της Ευρωζώνης σε 122 μ.β.

Το μέσο κόστος νέου δανεισμού συνεχίζει να αποκλίνει από τον μ.ό. του «νότου» της Ευρωζώνης, κατά 108 μ.β. τόσο για τις επιχειρήσεις, όσο και για τα νοικοκυριά

Οι τιμές των μετοχών παρουσίασαν άνοδο τον Ιανουάριο κατά 5,2%, με ελαφρά υψηλότερη συναλλακτική δραστηριότητα

Πηγή: Capital.gr, έως 1/2022

Ο μέσος όγκος ημερησίων συναλλαγών ήταν αυξημένος τον Ιανουάριο στα €75,3 εκατ., σε σύγκριση με μέσο όγκο ημερησίων συναλλαγών στα €68,9 εκατ. για το σύνολο του 2021.

- Οι **ιδιωτικές καταθέσεις** ενισχύθηκαν περαιτέρω τον Δεκέμβριο τόσο από επιχειρήσεις όσο και νοικοκυριά. Η σωρευτική άνοδος των ιδιωτικών καταθέσεων σε σχέση με το επίπεδό τους πριν την εξάπλωση της πανδημίας αγγίζει τα €37,9 δισεκ.
- Οι Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις (ΜΧΕ) εκταμίευσαν €3,0 δισεκ. νέα δάνεια τακτής λήξης τον Δεκέμβριο, καταγράφοντας την υψηλότερη ροή σε βάθος εννεαετίας. Από τις αρχές του 2020, οι ΜΧΕ έχουν λάβει σωρευτικά **νέα δάνεια τακτής λήξης** περί τα €85,0 δισεκ.
- Ο **12-μηνος ρυθμός πιστωτικής επέκτασης** παρέμεινε θετικός στους περισσότερους κλάδους τον Δεκέμβριο, με ενίσχυση προς τη βιομηχανία. Η **καθαρή χρηματοδότηση των νοικοκυριών** συνέχισε να συρρικνώνεται.
- Τα **επιτόκια νέου δανεισμού** προς τις επιχειρήσεις σημείωσαν άνοδο τον Δεκέμβριο, με αντίστοιχη διεύρυνση της απόκλισής τους από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης. Αντιθέτως, τα επιτόκια νέου στεγαστικού δανεισμού προς τα νοικοκυριά μειώθηκαν.
- Η **χρηματιστηριακή αγορά** κατέγραψε άνοδο τον Δεκέμβριο κατά 5,2%, με ελαφρά εντονότερη συναλλακτική δραστηριότητα.

8. Ενέργεια, Υποδομές, Περιβάλλον

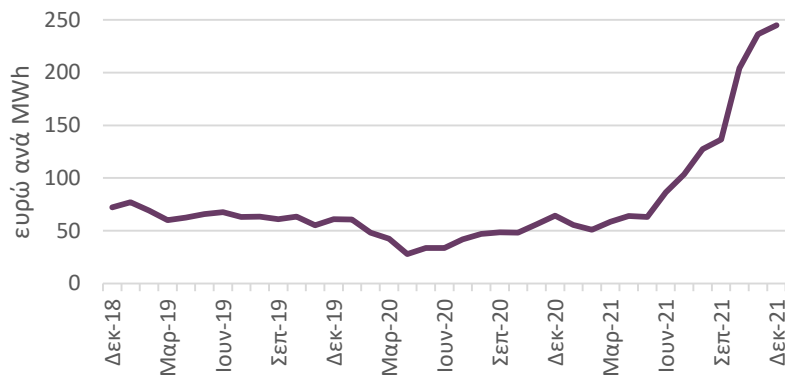
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

*«Συνέχιση ανάκαμψης, με αβεβαιότητες για την
πανδημία και τον πληθωρισμό»*

Αύξηση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας σε νέα ιστορικά υψηλά. Αύξηση τιμής δικαιωμάτων εκπομπών CO₂.

Το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά τον Δεκέμβριο αυξήθηκε κατά 280% σε σχέση με τον ίδιο μήνα του 2020...

Μεσοσταθμική τιμή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα

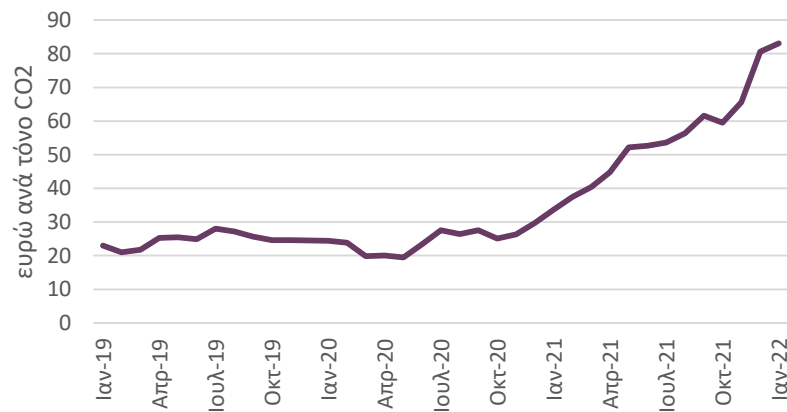

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 12/2021

Η μεσοσταθμική τιμή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα (Οριακή Τιμή Συστήματος) διαμορφώθηκε τον Δεκέμβριο στα 244,9 €/MWh, αυξημένη κατά 3,6% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

...ενώ η τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ αυξήθηκε τον Ιανουάριο συνεχίζοντας την έντονα ανοδική πορεία (231%) τους τελευταίους 15 μήνες

Μέση τιμή δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ (EUA units)

Πηγή: EEX - Emission Spot Primary Market Auction Report 2019-2022, έως 1/2022

Η μέση τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ τον Ιανουάριο διαμορφώθηκε στα 83,07 €/tCO₂, αυξημένη κατά 3,1% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

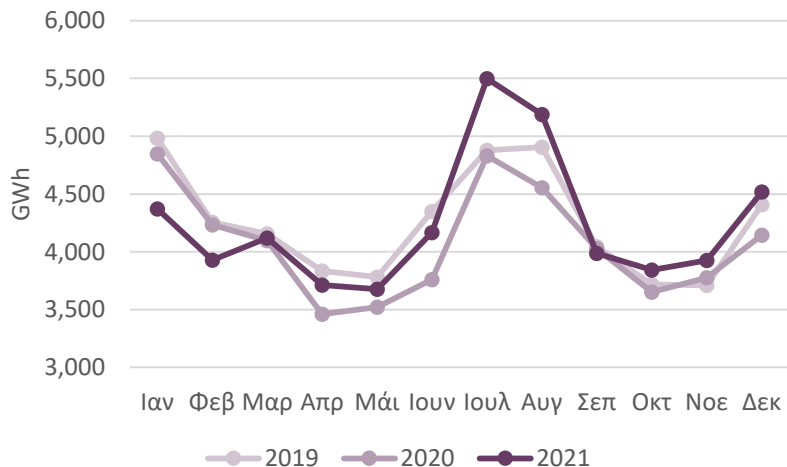
*Λόγω έλλειψης δεδομένων, η τιμή του Ιανουαρίου έχει υπολογιστεί ως γραμμική παρεμβολή των τιμών Δεκεμβρίου και Φεβρουαρίου

Αύξηση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας τον Δεκέμβριο, εντυπωσιακή ενίσχυση των επενδύσεων σε ΑΠΕ τον Νοέμβριο.

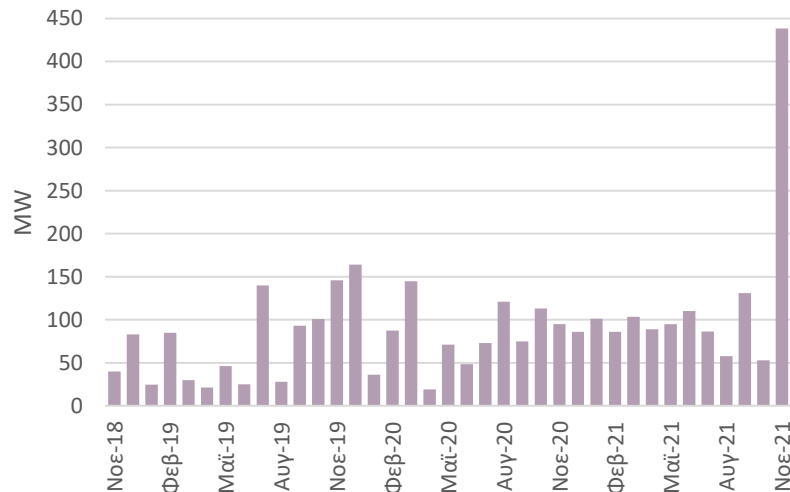
Η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα διαμορφώθηκε τον Δεκέμβριο στις 4.519 GWh, αυξημένη κατά 9% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

Η εγκατεστημένη ισχύς ΑΠΕ για ηλεκτροπαραγωγή αυξήθηκε τον Οκτώβριο κατά 438 MW κυρίως με την προσθήκη 258 MW αιολικής ενέργειας και 178 MW από εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών

Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα

Νέα εγκατεστημένη ισχύς ΑΠΕ

*Δεν συμπεριλαμβάνεται η ισχύς από υδροηλεκτρικούς σταθμούς.

Πηγή: ΔΑΠΕΕΠ, έως 11/2021

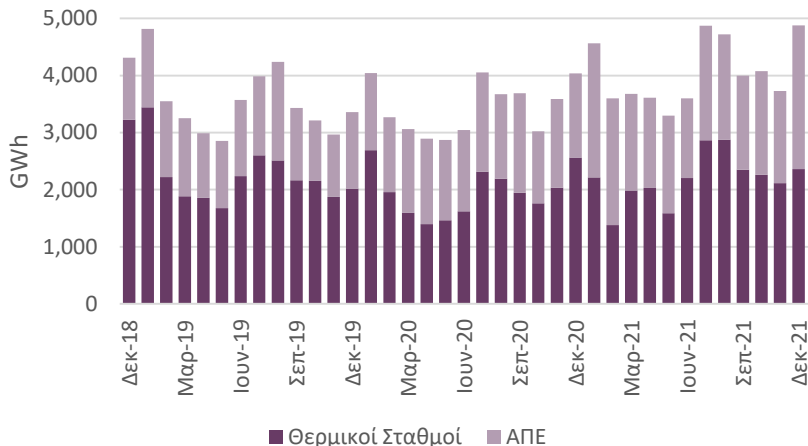
Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 12/2021

Μειώθηκε η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς και αυξήθηκε από ΑΠΕ. Καταγράφηκαν καθαρές εξαγωγές.

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς στο διασυνδεδεμένο σύστημα τον Δεκέμβριο μειώθηκε κατά 8% ενώ από ΑΠΕ αυξήθηκε κατά 71% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς και ΑΠΕ* στο διασυνδεδεμένο σύστημα

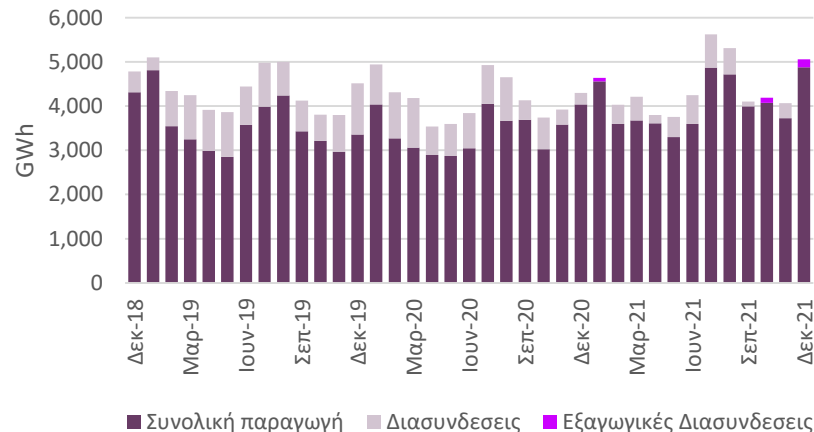

*Συμπεριλαμβάνεται η ενέργεια από υδροηλεκτρικούς σταθμούς

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 12/2021

Η συνολική εγχώρια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας τον Δεκέμβριο αυξήθηκε κατά 21% και το ισοζύγιο διασυνδέσεων ήταν εξαγωγικό σε ποσό ίσο με το 72% των εισαγωγών του ίδιου μήνα του προηγούμενου έτους

Συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και ισοζύγιο διασυνδέσεων στο διασυνδεδεμένο σύστημα*

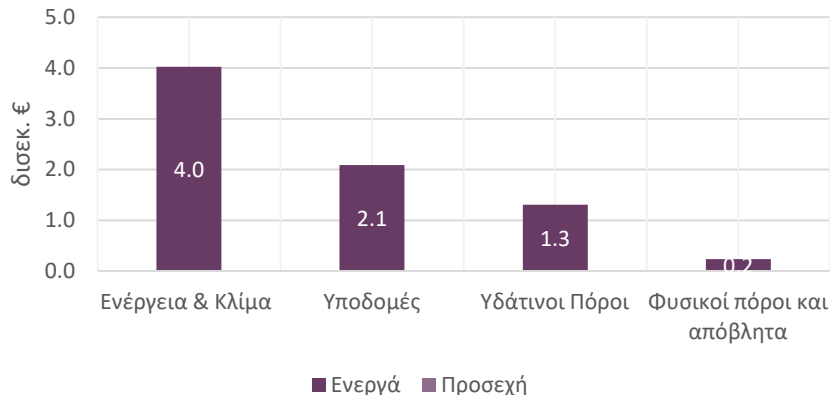

*Δεν συμπεριλαμβάνονται οι απώλειες συστήματος. Οι διασυνδέσεις αφορούν στις καθαρές εισαγωγές.

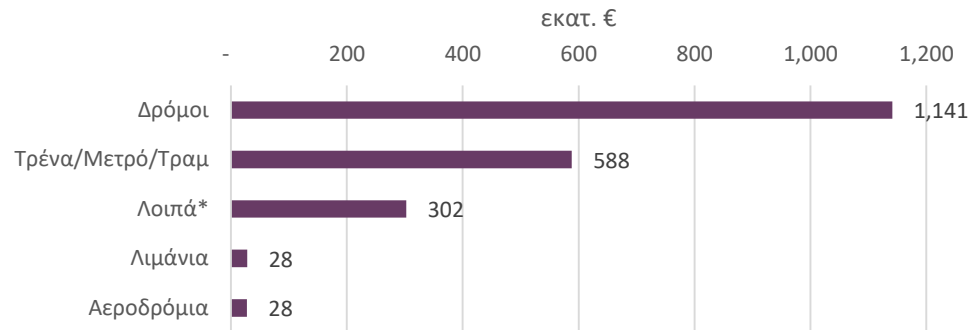
Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 12/2021

Μικρή αύξηση στις προκλήσεις ενέργειας και κλίματος – δεν ανακοινώθηκαν νέες προσκλήσεις για έργα υδάτινων πόρων και αποβλήτων

Τρέχουσες προσκλήσεις έργων*

Υποδομές - Ανοιχτές προσκλήσεις

*Αφορά σε προσκλήσεις έργων μέσω ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΔΙΤ και σχέδια επενδύσεων στο πλαίσιο παραχωρήσεων ΤΑΙΠΕΔ έως 5/2021. Περιλαμβάνει και τα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης που έχουν ανακοινωθεί ως τον Οκτώβριο του 2021.

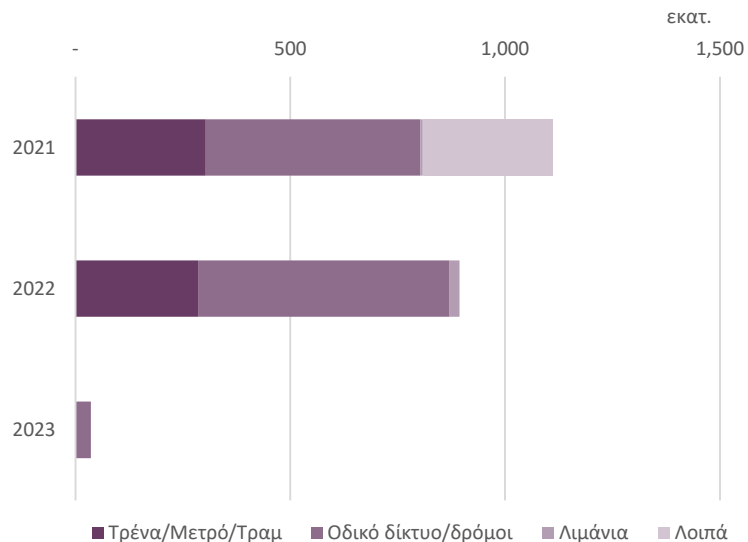
Κάθε μια από τις κατηγορίες περιλαμβάνει τα εξής έργα:

- Υποδομές: Οδικά δίκτυα-δρόμοι, μέσα σταθερής τροχιάς, λιμάνια, αεροδρόμια κλπ.
- Ενέργεια & Κλίμα: Βελτίωση ενεργειακής αποδοτικότητας κτιρίων, πρόληψη κινδύνων από πλημμύρες και πυρκαγιές, ενεργειακή διασύνδεση απομακρυσμένων περιοχών και λουιά
- Υδάτινοι πόροι: Συλλογή και επεξεργασία υγρών αποβλήτων / αστικών λυμάτων, αποδοτική διαχείριση πόσιμου ύδατος, γενικότερες υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων
- Στερεά Απόβλητα: Δημιουργία πράσινων σημείων, ανάπτυξη συστημάτων συλλογής βιοαερίου, αστικά απόβλητα, μονάδες κομποστοποίησης κλπ.

Πηγές: ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΔΙΤ, εγκεκριμένα έργα Ταμείου Ανάκαμψης έως 1/2022

*Στα Λουιά συγκαταλέγονται έργα αναβάθμισης αστικού περιβάλλοντος, υποδομές άθλησης, έργα ανάδειξης πολιτιστικής κληρονομιάς κλπ.

Τρέχουσες προσκλήσεις έργων σε υποδομές, ανά κατηγορία έργου και έτους

* Περιλαμβάνονται εγκεκριμένα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης
Πηγές: ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΔΙΤ, ΤΑΙΠΕΔ έως 5/2021

• Ενδεικτικά έργα της Πράσινης Μετάβασης:

- Εξοικονομώ κατ' οίκων για 2021 και 2022 (€1,5 δισεκ.)
- Εθνικό πρόγραμμα αναδάσωσης (€50 εκατ.)
- Ανακαίνιση και βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας του ΟΑΚΑ (€56,4 εκατ.)

• Εν αναμονή προκήρυξης νέων έργων ΣΔΙΤ:

- 7 οδικά έργα συνολικού ύψους περίπου €2 δισεκ.
- Φράγμα Χαμβρία, €86 εκατ.
- Κατασκευή και διαχείριση 13 περιφερειακών κέντρων επιχειρήσεων της Πολιτικής Προστασίας

• Επιταχύνονται οι ιδιωτικοποιήσεις από το ΤΑΙΠΕΔ μέσα στο 2022:

- Στόχος εσόδων από τις αποκρατικοποιήσεις τα €2,2 δισεκ.
- Διαγωνισμός για μαρίνα Κέρκυρας (α' τρίμηνο 2022)
- Υποπαραχώρηση εμπορικής δραστηριότητας λιμένα Καβάλας (Φεβρουάριος 2022)
- Διαγωνισμός για λιμένα Αλεξανδρούπολης (Μάρτιος 2022)
- Λιμένες Ηγουμενίτσας και Ηρακλείου (α' τρίμηνο 2022)
- Διαγωνισμός για την αξιοποίηση της μαρίνας Ιτεάς (α' τρίμηνο 2022)
- Δεσμευτικές προσφορές για μαρίνα Θεσσαλονίκης (Φεβρουάριος 2022)
- Σύμβαση παραχώρησης Αττικής Οδού (ως τα τέλη 2022)
- Διαγωνισμός για τα ιαματικά λουτρά στα Καμμένα Βούρλα (πρώτο εξάμηνο 2022)

Σύνοψη – Ενέργεια, Υποδομές, Περιβάλλον

- Στην **αγορά ηλεκτρικής ενέργειας** τον Δεκέμβριο, η κατανάλωση αυξήθηκε κατά 9% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2020 ενώ, το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά σημείωσε αύξηση 280% σε ετήσια βάση.
- Η **εγκατεστημένη ισχύς των ΑΠΕ** τον Νοέμβριο σημείωσε έντονη αύξηση με προσθήκη 438 MW και η **παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ** τον Δεκέμβριο αυξήθηκε κατά 71% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του 2020 ενώ, το ισοζύγιο διασυνδέσεων ήταν εξαγωγικό.
- Η **μέση τιμή δικαιωμάτων εκπομπών CO₂** αυξήθηκε κατά 3,1% τον Ιανουάριο και κατά 231% τους τελευταίους 15 μήνες, σημειώνοντας νέο ιστορικό υψηλό.
- Μικρή **αύξηση στις προκλήσεις ενέργειας και κλίματος** – δεν ανακοινώθηκαν νέες προσκλήσεις για έργα υδάτινων πόρων και αποβλήτων.
- Ένταξη 55 νέων έργων στο **Ελλάδα 2.0** στις αρχές του 2022. Αφορούν στην Πράσινη μετάβαση, την Ψηφιακή μετάβαση, την Απασχόληση και Κοινωνική συνοχή καθώς και τον Μετασχηματισμό της Οικονομίας